

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ Ζ | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1958 | ΑΡΙΘ. 2

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ἐάν τὸ θεῖον κήρυγμα ἐχαρακτηρίσθῃ ὡς ἡ ἀναπνοὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν πνευματικὴν ζωὴν Αὐτῆς. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ζῶσα ἡ Ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ μυστήριον τῆς Θείας Ἐὐσπλαγγίας δὲν εὐρίσκεται εἰς περίοπτον θέσιν καὶ δὲν τυγχάνει τῆς δεούσης ἐπιμελείας. Διότι Ἐκκλησία ζῶσα εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ὀλοκληρωτικῶς ἔχει ἀφοσιωθῆ εἰς τὸν Ὑψιστον σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ἔθεσεν δι' Αὐτὴν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Πόσον παραστατικὰ διαγράφεται ὁ σκοπὸς οὗτος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν λόγων τοῦ Θείου Ἰδρυτοῦ τῆς «ἦλθεν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς» (Ματθ., ιη', 11)! Ἡ Ἐκκλησία, λοιπὸν, ὡς φιλόστοργος μήτηρ φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Καὶ τελεῖ τὰ ἱερὰ Μυστήρια ἵνα δι' αὐτῶν τροφοδοτῇ τὰς ψυχὰς μὲ τὸ πνευματικὸν μάννα τῆς Θείας Χάριτος. Πόσον ἐνισχύεται ὁ ἀνθρώπος, ὁ ὁποῖος καθ' ἐκάστην τραυματίζεται ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, ὅταν μετ' ἐπιγνώσεως συμμετέχῃ εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας! Κάθε Μυστήριον εἶναι καὶ μία βολὴ, τὴν ὁποίαν ἐκτοξεύει ἡ Ἐκκλησία διὰ νὰ νεκρώσῃ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον «σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε', 24). Ἀλλὰ τὴν χαριστικὴν, τρόπον τινά, βολίδα ἀποτελεῖ ἡ διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως ἐκτοξευομένη. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαθαίρεται ἐκ τῶν μετὰ τὸ Βάπτισμα ἁμαρτημάτων καὶ ἀναγεννᾶται, ὅταν «συντετριμμένη καὶ τεταπεινωμένη» ἐκ τῆς βαθυτάτης συναισθήσεως γονατίξῃ ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς καὶ εἰλικρινῶς ἐξομολογῆται. Τὸ Μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ τοὺς διαβόλους εἰς ἀγγέλους καὶ τὰ κτήνη εἰς ἄγιους, ἂν προσέλθουν εἰς αὐτὸ ἐν μετανοίᾳ. Εἶναι τὸ σπουδαιότερον καὶ ἰσχυρότερον μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἐκκλησία αἰρομένη τῶν ἐπιγείων ἄπτεται τοῦ οὐρανίου κόσμου, διὰ τὸν ὁποῖον προετοιμάζει τὰς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀποκαθαρθείσας ψυχὰς. Καὶ ἐνέχει

μεγίστην καὶ ἀποφασιστικὴν σημασίαν διὰ τὸ αἰώνιον μέλλον ἐκάστης ψυχῆς. Καὶ διὰ τοῦτο, ἀκριβῶς, ὁ Κύριος ἠθέλησε τὸ Μυστήριον τοῦτο, νὰ προσφέρει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς πρότον, καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν Αἰδοῦ Ἀνάστασιν, δῶρον. (Ἰωάν. Κ, 23). Ὁ ἄνθρωπος ὑψωσεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ὠδήγησεν εἰς τὸν τάφον τὸν Σωτῆρα. Ἄλλ' Οὗτος φιλευσπλαγχνῶς φερόμενος προσέφερεν εἰς τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον ὡς ἀνεκτίμητον δῶρον τὸ θεῖον τοῦτο καὶ ἀπεριγράπτου μεγαλείου Μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως.

Περὶ τὸ Μυστήριον τοῦτο ἠσχολήθη ἐσχάτως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἰδρύσεως ἐν τῇ Ἰ. Μονῇ Πεντέλης Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνισχύσεως τῶν κληρικῶν καὶ δὴ ἐκεῖνων, οἵτινες ἔχον ἀναλάβει ἢ θὰ ἀναλάβουν μελλοντικῶς τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν βαρυτάτην εὐθύνην τῆς πνευματικῆς Πατρότητος. Καὶ μόνον ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας σκέψεως τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας, ἥτις καὶ ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν τοῦ ἐν λόγῳ φροντιστηρίου, ἀποτελεῖ ἐνδειξὴν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν χαρανγὴν νέας ἐποχῆς διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ ἀπόφασις ἔλαβε σάρκα καὶ ὄσῃ. Εἴχομεν εὐκαιρίας διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ὅσον ἦτο δυνατόν, τὴν ὥραιαν καὶ πνευματικὴν συντροφίαν τῶν 26 πνευματικῶν, ἐκπροσώπων ἰσαριθμῶν Μητροπόλεων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος. Καὶ ἐθαυμάσαμεν τὸν φλογερὸν ζῆλον εὐσεβῶν τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς κληρικῶν, οἵτινες ἀνέλαβον νὰ μεταδώσων εἰς τοὺς συγκεντρωθέντας πνευματικούς καὶ γνώσεις καὶ πείραν σχετικῶς πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἱερέως ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ἐπιτελούμενον ἔργον καὶ μάλιστα πρὸς τὸ κατ' ἔσοχὴν Ποιμαντορικὸν ἔργον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως.

Ἄλλὰ διεπιστώσαμεν κάτι πλέον σημαντικόν. Τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον τῶν κληρικῶν, μετὰ τοῦ ὁποῦν ἀδιστακτικῶς καὶ ἐπιμελῶς παρηκολούθουν τὰ ἐκάστοτε διδασκόμενα. Καὶ τὴν ἐκδηλὸν ἐπιθυμίαν τῆς πνευματικῆς τῶν προαγωγῆς, ἵνα ἀποβοῦν Ἱερεῖς τοῦ Κυρίου εἰς ὅλα «ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης» (Φιλιπ. β', 15). Καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον «ἐπεφέρετο» ἐπὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν ζωῆς καὶ συνετέλεσεν, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ μία ἀτμόσφαιρα ἀγιότητος καὶ πνευματικῆς ἐξάρσεως, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς διμήνου παραμονῆς των. Πάντες ἡσθάνοντο ὡς ἀπτήν πραγματικότητα τὸ τοῦ Προφητάνακτος:

«Ίδου δὴ τι καλὸν ἢ τι τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοῦς ἐπὶ τὸ αὐτό». (Ψαλμ. 133). Ἐκεῖνα τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα ὡς ἀδάμαντες ἐστόλιζον τὰ πρόσωπα τῶν κληρικῶν, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ των, αἱ θερμαὶ των χειραφιαὶ καὶ αἱ αὐθόρμητοι ὑποσχέσεις των δὲν ἦσαν ἐπιπόλοιοι συναισθηματισμοί. Ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ κληρικοὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος ἐγκρῦπτον ἀρετὰς ἱκανότητας. Καὶ ὅτι τὰς καρδίας των φλογίζει ὁ ἱερὸς πόθος διὰ τὴν δόξαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Καὶ ἀγωνιοῦν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν πνευματικῶν των τέκνων. Καὶ διαβλέπον ζωηρῶς τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ κληρικοὶ ὡς ἄλλοι οὐράνιοι γεωργοὶ θὰ ἐπιδοθοῦν ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν εἰς βάθος καλλιέργειαν τοῦ «γεωργίου τοῦ Θεοῦ».

Καὶ προετοιμάζονται διὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν. Ἡ κατὰ τὸ δοκοῦν ὑφ' ἐκάστου ἀντιμετώπισις τῶν ἐκ τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως προκινηθέντων ζητημάτων δὲν ἱκανοποιεῖ αὐτούς. Οὔτε πάλιν ἐπαναπαύονται ἐπὶ τῶν δαφνῶν, τὰς ὁποίας δρέπουν εἰς τὴν μετ' ἐπιτυχίας πολλάκις διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου των. Οἱ κληρικοὶ θέλουν νὰ μελετήσουν. Καὶ νὰ ἀκούσουν. Καὶ νὰ συζητήσουν. Καὶ νὰ λύσουν ἀπορίας. Καὶ νὰ μεταδώσουν τὴν πολῦτιμον πειρᾶν των. Καὶ νὰ πληροφορηθοῦν περὶ τῆς πείρας τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν. Τί ὠραιότερον καὶ ἐπωφελέστερον τοῦτου; Εἶναι θείας ἐμπνεύσεως ἐπιθυμία. Καὶ ὡς τοιαῦται, δέον ὅπως ἱκανοποιῶνται ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Διὰ νὰ συνεχίζεται ἐντονώτερον καὶ συστηματικώτερον τὸ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τοῦ Κυρίου ἔργον. Δὲν εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας κατὰ τὸν Ἰ. Αὐγουστίνου; Κατὰ ποῖον τρόπον ὁ Χριστὸς θὰ συνεχίσῃ τὸ σωτηριῶδες ἔργον του, ἂν μὴ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπιτελῇ διὰ τῶν πνευματικῶν Αὐτῆς Λειτουργῶν καὶ δὴ τῶν Ἐξομολόγων τὴν ἀποστολὴν της, τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ πλήρη ἀποκατάστασιν τῶν μελῶν της; Ἐπετελέσθη τὸ πρῶτον βῆμα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὸν τοῦτο. Δέον ὅπως ἐπακολουθήσουν καὶ ἄλλα πολλὰ, σταθερώτερα, ἐπὶ τοῦ ὠραίου δρόμου τῆς Ἐξομολογήσεως, ὅστις εἶναι ἄγνωστος ἢ κεκαλυμμένος ὑπὸ ἀκανθῶν πολλῶν.

Τὴν πορείαν αὐτὴν πρὸς τὸ καλύτερον ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐποχῆς. Καὶ τὸ Μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως πρέπει νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ἐκπάγλου ὠραιότητος μεγαλεῖόν του. Διὰ νὰ γίνῃ ὅπως τὸ ἴδρυσεν ὁ Κύριος. Ὅπως τὸ κατενόησαν οἱ μεγάλοι Πατέρες. Ὅπως τὸ ἐξῆσαν οἱ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἅγιοι. Ὅπως τὸ νοσταλγοῦν οἱ «διψῶντες καὶ πεινῶντες» τὴν σωτηρίαν σύγχρονοι χριστιανοί.

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΠΑΡΔΑΚΟΣ
Διευθυντῆς τῆς Ἐξομολογήσεως παρὰ τῆ Ἀποστ. Διακονίᾳ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΕΞΟΜΟΛΟΓΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. κ. ΣΤ. ΜΑΤΑΚΟΥΛΙΑ

Κατὰ τὸ πρῶτον δίμηνον εἰς τὸ Φροντιστήριον μετεξεπαι-
δεύθησαν εἴκοσι καὶ ἕξ Ἐφημέριοι, ἀπεσταλμένοι εἴκοσι καὶ
πέντε Ἱερῶν Μητροπόλεων, δώδεκα τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ
δεκατριῶν τῶν Νέων Χωρῶν, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ὑπὸ τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου καταρτισθέντος πίνακος.

Οἱ μετεκπαιδευθέντες παρηκολούθησαν ἐπὶ δίμηνον μαθή-
ματα, ὡς ταῦτα ὀρίζει τὸ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κα-
ταρτισθὲν πρόγραμμα καὶ συμπληρωθὲν καὶ ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου. Ἦτοι:

1) Γενικά περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Φροντιστηρίου, μαθήματα	2
2) Στοιχεῖα Γενικῆς Ποιμαντικῆς	» 11
3) Στοιχεῖα Εἰδικῆς Ποιμαντικῆς	» 15
4) Περὶ τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τοῦ Ἱερέως	» 9
5) Μυστήρια καὶ Ἱεροτελεστία	» 15
6) Περὶ Ἐξομολογήσεως	» 56
7) Ἐπίκαιρα ζητήματα (Κοινωνικά καὶ Ψυχο- λογικά προβλήματα. Ἐνεῖν προπαγάνδαι)	» 12
8) Στοιχεῖα Ἱερᾶς Κατηχῆσεως	» 11
9) Ἑρμηνεῖαι Κυριακῶν Εὐαγγελίων	» 11
10) Στοιχειώδης Εἰσαγωγή εἰς τὰς Ἀγ. Γραφὰς	» 22
11) Ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας	» 12
12) Λειτουργικά - Ἰμνολογικά	» 5
13) Διοικητικὰ-Διαχειριστικὰ καθήκοντα Ἐφημερίου	» 3
14) Ἱερά συμμαλέτη ἐπὶ κειμένων Ἀγ. Γραφῆς σχετικῶν πρὸς τὸν ποιμένα καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ	» 25
15) Διαλέξεις ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων, κατ' ἐκλο- γὴν ὑπὸ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν	» 8

Ἦτοι σύνολον ὥρῶν διδασκαλίας

217

Τὰ μαθήματα ταῦτα ἐδίδαξαν α) οἱ σεβαστοὶ καὶ ἔλλογιμώ-
τατοι Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, ὁμότιμοι κ. κ. Γεώργιος Σωτηρίου καὶ Παναγιώτης
Τρεμπέλας, τακτικοὶ οἱ κ. κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, Κοσμήτωρ,
Βασίλειος Βέλλας, Ἰωάννης Καρμίρης, Λεωνίδας Φιλιππίδης,
Κωνσταντῖνος Μπόνης καὶ Ἀνδρέας Φυτράκις. β) Τακτικῶς οἱ
Πανοσιολογιώτατοι Ἀρχιμανδρῖται, Γαβριὴλ Καλοκαιρινός, νῦν
Μητροπολίτης Θήρας, Τίτος Ματθαίου, νῦν Μητροπολίτης
Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου, Χριστοφόρος Παπουτσό-
πουλος, Ἱεροκλήρυξ Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Δαμασκηνὸς
Λαζαρίδης, Παντελεήμων Καρανικόλας, Παντελεήμων Μπαρδά-

κος, Παντελεήμων Χρυσοφάκης, Στέφανος Ματακούλιας, οί Αιδεσιμολογιώτατοι Κατηχητής Ἄγγελος Νησιώτης, Πρωτοπρεσβύτεροι Λουκάς Παπαναστασίου, Ἐμμανουήλ Μυτιληναῖος, Ἰωάννης Ράμφος καὶ Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης καὶ ὁ κ. Σήφης Κόλλιας.

Πρὸς πάντας τοὺς ἀνωτέρω, προθύμως κοπιάσαντας καὶ τὰ μάλα συντελέσαντας εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Φροντιστηρίου, ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τόσον ἐμοῦ, ὅσον καὶ τῶν Αἰδεσιμωτάτων μελῶν.

Πλὴν τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ μαθημάτων, τὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ προγράμματος, ἐπεσκέφθησαν ἀρχαῖα Μνημεῖα καὶ Μουσεῖα, ὡς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν, τὴν Μονὴν Δαφνίου, τὴν Ἀκρόπολιν, τὸ Μνημεῖον Φιλοππάπου, τὸ Θησεῖον, τὴν Στοᾶν Ἀττάλου, τὸ Σούνιον, τὸ «Μαρτύριον» τοῦ Ἁγίου Λεωνίδου κ. ἄ. Ἰδρύματα δὲ τὸ Ἀσκληπιεῖον Βούλας, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης, τὰ Κεντρικὰ κτίρια τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅπου καὶ ἐγένετο διάλεξις περὶ αὐτῆς, τὰ ἐν Ἁγίᾳ Βαρβάρᾳ (Αἰγάλεω) Ἰδρύματα Σχολῆς Διακονισσῶν καὶ Οἴκου Φοιτητρίας, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον Πεντέλης κ. ἄ.

Πρὸς τὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου προσεφέρθησαν βιβλία ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ πολλῶν ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Φροντιστηρίου.

Αἱ καθ' ἐκάστην τελούμεναι, ἐν τῷ Καθολικῷ τούτῳ τῆς Μονῆς, θεῖαι Λειτουργίαι καὶ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι, ὑπὸ τε τῶν Πατέρων τῆς Μονῆς καὶ τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου, καθηγιάζον τὴν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου προσκυνήματος ἐσωτερικὴν διαβίωσιν τῶν Αἰδεσιμωτάτων Μελῶν, ἅμα δὲ παρεῖχον πολυτίμους εὐκαιρίας πρακτικῆς ἐξασκήσεως καὶ τελειοποιήσεως αὐτῶν ἐν τῷ τελετουργικῷ ἔργῳ.

Αἱ μελέται ἐποικοδομητικῶν βιβλίων σχετικῶν πρὸς τὸν Ἐφημέριον καί, ἐν γένει τὸν Ἱερέα, αἱ ἐν τῇ Τραπέζῃ ἀναγνώσεις, αἱ καθ' ἰδίαν καὶ εἰς ἀναστροφὰς καὶ συζητήσεις ὑπὸ τῶν διδασκάντων εὐκαιρίαι ἐπιλύσεως ἀποριῶν, παροχῆς πληροφοριῶν, συνεπλήρων τὸ ἔργον τοῦ Φροντιστηρίου, πρὸς τὸ ὁποῖον μεγίστη εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν πατρικῶν συμβουλῶν καὶ ὑποδείξεων τοῦ πολλῶκις ἐπισκεφθέντος τὸ Φροντιστήριον Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, τοῦ καὶ Συνοδικοῦ Ἐπόπτου αὐτοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑποβάλλομεν ἅπαντες θερμὰς εὐχαριστίας. Τοὺς ἐπίσης ἐπισκεφθέντας τὸ Φροντιστήριον Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτην Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιον, Μητροπολίτην Μαρωνείας κ. Τιμόθεον, Θεοφιλέ-

στατον Ἐπίσκοπον Ρωγῶν καὶ νῦν Σεβ. Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιον καὶ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Κερνίτσης κ. Χρυσόστομον, θερμῶς εὐχαριστοῦμεν.

Τὸν ὅλον πνευματικὸν καταρτισμὸν ἐπλαισίω ἢ θερμῇ, ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ κατανοήσεως, ἐπικρατήσασα καθ' ὅλον τὸ δίμηνον ἀδελφικῆ ἀτμόσφαιρα, ἣτις ἐν μέσῳ καὶ τῆς ὥραίας τοῦ τοπίου φύσεως, ἀνεδείκνυε τὸ Φροντιστήριον ἡμῶν, ἀληθῶς, ὅσιν καὶ μίαν οἰκογένειαν, ἐν τῇ ὁποία πάντες ἡσθάνοντο τὴν θαλπωρὴν τὴν ἀναζωογονοῦσαν τὰς ἐλπίδας, τονώνουσαν τὸ θάρρος, ὑπεκκαίουσαν τὰς ἐλπίδας, ἀνανεοῦσαν τὰς ἱεράς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ὑποσχέσεις. Ἔσπε βέβαιος, Μακαριώτατε, ὅτι οἱ Αἰδεσιμώτατοι, ἀναχωροῦντες διὰ τὰς ἐφημεριακὰς θέσεις των αἰσθάνονται νέας δυνάμεις καὶ πλούσιον τὸν πνευματικὸν καταρτισμὸν των, διὰ τὰ συνεχίσωσι μετὰ χαρᾶς τὸν δρόμον τῆς ἀποστολῆς των, τὸν προκείμενον αὐτοῖς ἀγῶνα «ἀφορώντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν», μοχθοῦντες διὰ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, ἥς ὑπουργοὶ καὶ οἰκονόμοι, θεία κλήσει, ἐτάχθησαν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ κατὰ τὰ ἄλλα διαβίωσις τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Σχολῇ, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἦτο ἄνετος. Πλουσία, ποικίλη καὶ ἐπιμεμηλημένη τράπεζα, κατὰ τὸν Μοναστηριακὸν τρόπον ἐστρωμένη, παρεῖχεν ἀδάπανον καὶ εὐφρόσυνον ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Κυρίου τροφήν. Ἡ ἀγαλλίασις τῶν δαιτυμτικῶν συνεπληροῦτο καὶ διὰ τῶν ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ πνευματικῶν ᾠδῶν, ὡς καὶ διὰ τῶν καθ' ἑσπερινὰς ὥρας διοργανωθεισῶν φιλικῶν καὶ ψυχαγωγικῶν, ἱεροπρεπῶς, ὠρῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μορφωτικῶν κινηματογραφικῶν προβολῶν. Ἐνότης καὶ ἀγάπη ἐκυριάρχουν πάντοτε.

Καὶ τούτων πάντων, Μακαριώτατε, τίς ὁ καλὸς αἴτιος; Ὁ τῶν καλῶν Παροχέυς, ὁ τῶν ἀγαθῶν προνοητὴς Θεός. Ὁ φωτίσας τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν ἀγίαν ταύτην βουλὴν Αὐτῇ ἐνθείς, ἵνα ἐνδείξηται ἐν αὐτῇ, τὴν δύναμιν Αὐτοῦ, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν τῶν Ἀθηνῶν Θρόνον ἀναρρήσεως μαρτυρουμένην, καὶ πολλὰ—εἰς πολλὰ Ἔτη εὐχόμεθα—ὑπισχνουμένην. Γένοιτο!

Ἄλλὰ καὶ τὸν σεπτὸν καὶ Μεγαλειότατον, εὐσεβέστατον καὶ Θεοφροῦρητον Βασιλέα ἡμῶν Παῦλον, τὸν «χορηγόν» τῶν ἔργων, πρέπει νὰ εὐγνωμονῶμεν. Καὶ τούτῳ ὁ Θεὸς ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ ἐλάλησεν, ὥστε ἐμπνεῦσαι Αὐτῷ τὴν μεγαλοδωρίαν, τῆς ὁποίας μάρτυς ἐγενόμην προχθές, ὅτε ὁ Βασιλικὸς ἐκπρόσωπος ἐνεχείριζεν Ὑμῖν, Μακαριώτατε, τὴν πρώτην χρηματικὴν ἐπιταγὴν. Εἶθε ἡ ὑψηλὴ αὐτῆ χειρονομία τοῦ Ἄνα-

κτος νὰ συνεχισθῆ διὰ τῆς καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἐπιστέψεως τῶν ἀόκνων προσπαθειῶν Ὑμῶν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν πνευματικῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

Αἰσθάνομαι, προσέτι, τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσω καὶ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔθεσε τὸ Φροντιστήριον, Σεβ. Μητροπολίτην πρῶην Δήμου κ. Βασίλειον, ὅστις ἐν τῷ φόρτῳ τῶν πολλῶν φροντίδων τῆς θέσεώς του, δὲν παρέλειψε νὰ ἐνδιαφέρηται, μεριμνῶν διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ Φροντιστηρίου.

Τέλος, τὴν Ἱερὰν ταύτην Μοῆν καὶ τὸν Καθηγούμενον αὐτῆς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀθανάσιον Κοντογιάννην καὶ τοὺς Πατέρας αὐτῆς θερμῶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν βοήθειαν, τὰς ὁποίας προσέφερον πρὸς τὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου κατὰ τὸ διαρρεῦσαν πρῶτον δίμηνον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Σπερεῶσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὴν Ἱερὰν Μοῆν ταύτην καὶ τοῦ μακαρίου καὶ ἀοιδίμου κτίτορος αὐτῆς Ὁσίου Τιμοθέου, Ἐπισκόπου Εὐρύπου, αἱ εὐχαὶ εἶθε νὰ ἀναδείξωσιν αὐτὴν λειμῶνα πνευματικῶν ψυχῶν, αἵτινες θὰ ζητοῦν τὸν Κύριον καὶ θὰ ἐνῶνται μετ' Αὐτοῦ αἰωνίως.

Καὶ νῦν, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὗς εἶχον τὴν χαρὰν νὰ γνωρίσω, «τίνα εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ, ἣ καίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ;». «Ἐχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν, πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς». «Αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν... πλεονάσαι καὶ περισσεῦσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας... εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ».

Εὐχαριστῶ πάντας διὰ τὴν ἀγάπην, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑπακοήν, καὶ εὐχομαι πλουσίαν τὴν καρποφορίαν τῶν σπόρων, τοὺς ὁποίους λαβόντες ἐνταῦθα, θὰ σπείρητε ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου. Εὐχομαι πολλὰς τὰς νίκας, πλούσια τὰ ψυχικὰ θηράματα, ἅτινα θὰ κερδήσητε εἰς Χριστόν, ρίπτοντες τὰ βέλη, τὰ ὁποῖα ἐντεῦθεν ἀποκομίζετε ἡκονημένα, κατὰ τῶν ἀπειλούντων αὐτὰ λεόντων καὶ σώζοντες αὐτὰ ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Μετανοίας καὶ Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως. Σᾶς εὐχομαι ὑγίαν, μακρότητα ἡμερῶν ἐν οἰκογενειακῇ χαρᾷ καὶ προόδῳ, πρὸς δόξαν Χριστοῦ, πρὸς ἐπαινον τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς κατασχύνῃν τοῦ Διαβόλου, πρὸς δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν τῶν Ποιμεναρχῶν ὑμῶν καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐθέσπισε τις γιορτὲς μόνο γιὰ νὰ θυμοῦνται οἱ χριστιανοὶ καὶ νὰ τιμοῦν σημαντικὰ — τὰ πιδ σημαντικὰ — γεγονότα τῆς χριστιανωσύνης. Τίς ἐθέσπισε καὶ γι' ἄλλο λόγο: γιὰ τὸ ξεκούρασμα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος καὶ γιὰ τὸ ἀπερίσπαστο δόσιμο τοῦ πνεύματος σ' εὐγενικώτερες καὶ οὐσιαστικώτερες σκέψεις ἀπὸ τίς καθημερινές. Κουράζει τὸν ἄνθρωπο ἡ καθημερινὴ βιοπάλη, ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῶν βιοτικῶν ἀγαθῶν. Ἡ γιορτὴ ἔρχεται γιὰ νὰ τὸν ξεκουράσει, καὶ τὸ ξεκούρασμα αὐτὸ τὸ ἐκφράζει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μὲ μιὰ πολὺ παραστατικὴ λέξη· μὲ τὴ λέξη «σχόλη». Σὰν τὸ μαθητὴ, «σκολάζει» καὶ ὁ χριστιανὸς τίς γιορτές, ἀναπαύεται, ἡσυχάζει, δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ πάει στὴν καθημερινὴ του ἐργασία, — στὸ «σχολεῖο». Σκόλη λοιπὸν οἱ γιορτές. Αὐτὴ ἡ σκόλη ὅμως πρέπει νάχει κάποιον νόημα γιὰ νὰ ἐκπληρώνει στὸ ἀκέραιο τὸν προορισμὸ τῆς. Δὲν φτάνει νὰ ξεκουράζεται τὸ σῶμα, μὲ περισσότερο ἀπὸ τὸν συνηθισμένον ὕπνο, μὲ μιὰ ἐκδρομὴ, μὲ ἓνα θέαμα, μὲ κανένα γλεντάκι. Πρέπει νὰ ξεκουράζεται καὶ ἡ ψυχὴ καὶ νὰ δίνεται ἡ εὐκαιρία στὸ πνεῦμα νὰ βγαίνει λίγο, νὰ ἐλευθερώνεται ἀπὸ τίς καθημερινές πεζές καὶ πιεστικὲς ἐγνοίες, καὶ νὰ κινῆται σ' ἓνα χῶρο πιδ καθαρό.

Ὁ καλὸς χριστιανός, ἐκεῖνος ποὺ ἐνδιαφέρεται ὄχι μόνον γιὰ τὴν ὕλική ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ψυχικὴ πρόοδό του, πρέπει νὰ αὐτοεξετάζεται κάθε τόσο, νὰ κυττάζει αὐστηρὰ καὶ καθαρὰ τὴ ζωὴ καὶ τίς πράξεις του, τὸν βαθύτερον ἑαυτὸ του. Οἱ γιορτές τοῦ δίνουν μιὰ πολὺ καλὴ εὐκαιρία γιὰ τὸ ἔργο αὐτό. Ζεῖ σὰν ἀληθινὸς χριστιανός, πορεύεται σύμφωνα μὲ τίς ἀρχές τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ πράξεις του, καὶ οἱ σκέψεις του εἶναι πράξεις καὶ σκέψεις πραγματικοῦ χριστιανοῦ; Πολὺ λίγοι κάνουνε τὸν αὐτοέλεγχον τοῦτον. Τὸν φοβοῦνται. Ξέρουν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμά του δὲν θὰ εἶναι εὐνοϊκὸ γι' αὐτούς. Ὅτι θὰ τοὺς δείξει πὼς μόνο τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ ἔχουν, καὶ ὄχι τὴν ὑπόστασί του. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἀποφεύγουν. Δηλαδὴ κρύβονται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ τους.

Γιατί κρύβεσαι ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ σου, ὅταν ἀποφεύγεις νὰ κυττάξεις προσεκτικὰ, ἐπίμονα, αὐτὰ ποὺ πράττεις, αὐτὰ ποὺ αἰσθάνεσαι, αὐτὰ ποὺ διανοεῖσαι. Ἔτσι ὅμως μένει ὁ ἄνθρωπος στάσιμος. Καὶ κάτι χειρότερο· χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει, ἀπομακρύνεται ὀλοένα περισσότερο ἀπὸ τὸ δρόμον τοῦ καλοῦ. Βέβαια γιὰ νὰ γυρίσει, ὑπάρχει πάντα καιρὸς. Καμμιά πράξη καὶ ἡ βαρύτερη, δὲν εἶναι ἀνέκκλητη καταδίκη. Γίνεται ὅμως δύσκολος

ὁ γυρισμός. Συνηθίζει ὁ ἄνθρωπος στὸν εὐκόλο δρόμο, στὸν δρόμο τῆς ὕλης, καὶ ἂν πότε πότε ἀκούει μέσα του καὶ τὴν φωνὴ τῆς ψυχῆς, ἐκεῖνη ποὺ προσπαθεῖ νὰ τοῦ δείξει τὸν σωστὸ δρόμο, γρήγορα τὴν ἀφήνει νὰ σβύσει.

Ἔρχονται λοιπὸν μάταια οἱ γιορτές, δὲν εἶναι καὶ οἱ γιορτές παρὰ μέρες σὰν ὅλες τὶς ἄλλες, μὲ λίγο περισσότερη μόνον αἴγλη καὶ ποὺ φέρνουν ἀπλῶς στὴ μνήμη γεγονότα σημαντικὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ; Γιὰ τοὺς περισσοτέρους χριστιανούς νομίζω πῶς ναί. Σὲ ἐξωτερικὲς μόνον κινήσεις, σὲ πράξεις χωρὶς βάθος ἐξαντλοῦν τὸ περιεχόμενό τους γιὰ τοὺς περισσοτέρους χριστιανούς οἱ γιορτές. Τὶ εἶναι τὰ Χριστούγεννα ποὺ μόλις τὰ γιορτάσαμε; Τὸ δένδρο μὲ τὰ παιχιδάκια καὶ τὰ φωτάκια Του, καὶ ἡ ἀναπαράσταση τῆς Φάτνης καὶ μιὰ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας, πὶδ ἐπίσημη ἀπὸ τὶς ἄλλες, τὶς κυριακάτικες καὶ τὶς γιορτινές; Καλὸ καὶ ἅγιο τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο, εὐλογημένο! Ρίχνουν τὰ κεράκια του τὸ πὶδ ἰλαρὸ φῶς στὶς ψυχὰς μικρῶν καὶ μεγάλων. Εὐλογημένες καὶ ὅλες οἱ ἄλλες γιορτές τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους. Ξαναζωντανεῦν μέσα μας μερικὰ ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα, ἀπὸ τὰ πὶδ μυστικὰ καὶ ἀφθαρτα νοήματα καὶ σύμβολα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, μᾶς βοηθοῦν γιὰ νὰ ἐπαναποποθετηθοῦμε, ἂν ἀπομακρυνθήκαμε, στὸ κέντρο τῆς χριστιανωσύνης μας, γιὰ νὰ τὸ ζυγώσουμε πάλιν, γιὰ νὰ προσπαθήσουμε νὰ τὸ ξαναβροῦμε ἂν τὸ ἐχάσαμε.

Ἄλλ' αὐτὸ δὲν κατορθώνεται ἂν στὶς γιορτές ἀκριβῶς, ποὺ εἴμαστε πὶδ ἡσυχοὶ καὶ ἐλευθερωμένοι ἀπὸ τὶς βιοτικὲς μέριμνες, δὲν ἐπιχειροῦμε νὰ ρίξουμε ἐταστικώτερες, παρ' ὅσο τὶς συνηθισμένες μέρες, ματιὲς στὸν ἑαυτὸ μας. Πρῶτο χρέος τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι νὰ γνωρίζει τὸν ἑαυτὸ του, καὶ δὲν εἶναι σωστὸς αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ Πλάτωνος: «ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτός;» Ἄκομη ἐπιτακτικώτερο εἶναι τὸ «γνώθι σεαυτὸν» γιὰ τὸν χριστιανό. Γιατὶ αὐτὸν βαραίνουν ὑποχρεώσεις ἐπιτακτικώτερες πρὸς τὸν ἑαυτὸ του καὶ πρὸς ἄλλους. Τὶς ξεχνᾷ τὶς ὑποχρεώσεις του αὐτές· καὶ μόνο ἂν ἐλέγχει κάθε τόσο τὶς πράξεις του καὶ τὶς σκέψεις του μπορεῖ νὰ θυμᾶται ποιά εἶναι τὰ χρέη τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ. Καὶ νὰ προσπαθεῖ νὰ τὰ ἐκπληρῶνει.

Πρόσκληση λοιπὸν στὸν αὐτοέλεγχον, στὴν περισυλλογὴ, σὲ μιὰ βαθύτερη καὶ οὐσιαστικώτερη ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι οἱ γιορτές, μιὰ στροφή πρὸς τὰ μέσα. Αὐτὴ τὴν ἀνάγκη τῆς στροφῆς πρὸς τὰ μέσα τὴν ἐκήρυξαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι, ὁ Πλάτων, ὁ Μάρκος Αὐρήλιος, μὲ τὸ περίφημό του: «ἔνδον σκάπτει ἔνδον ἢ πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀεὶ ἀναβρῦειν δύναται ἐὰν ἀεὶ σκάπτῃς». Πολὺ ἐντονωτέρα ὅμως τὴν ἐκήρυξε ὁ Χριστιανισμός. «Ἴδου γάρ

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

341. Ἀφοῦ τ' ἄκουσεν αὐτὰ ὁ Βασίλειος, κι' ἀφοῦ γιὰ λίγο κρατήθηκε, μ' ἀπάντησε.

—Μ' ἂν ὁ ἴδιος ἐσὺ ἀγωνιζόσουνα γιὰ ν' ἀποκτήσης τὸ ἀξίωμα αὐτό, τότε βέβαια θᾶχε κάποια δικαιολόγησι ὁ φόβος σου αὐτός.

342. Ὅποιος ὅμως, μὲ τὴν προσπάθεια πού ἔκαμε γιὰ νὰ τ' ἀποκτήσῃ, τὸ παραδέχθηκε πὼς εἶναι κατάλληλος γιὰ τὴν ἀσκησι τοῦ ἔργου αὐτοῦ, δὲν μπορεῖ πλέον, σὰν τοῦ τὸ ἐμπιστευθοῦν, νὰ βρῆ καταφύγιον στὴν ἀπειρία του, γιὰ τὰ ὅσα τυχὸν λαθεύει. Γιατί, μὲ τὸ νὰ βιασθῆ ν' ἀρπάξῃ τὸ λειτούργημα αὐτό, ἐπρόλαβε κ' ἐστέρησε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὴν ἀπολογία αὐτή. Κι' αὐτός, πού ἄτός του καὶ θεληματικὰ του ἔφθασε στὸ ἀξίωμα αὐτό, δὲν μπορεῖ ὕστερα νὰ λέῃ, ὅτι χωρὶς νὰ τὸ θέλω ἐλάθεψα σ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, κι' ἄθελά μου τᾶκαμα θάλασσα στὸ ἄλλο.

343. Γιατί τότες, αὐτός πού θὰ τὸν κρίνῃ γιὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ θὰ τοῦ πῆ, μ' ὅλο του τὸ δίκιο. Γιατί λοιπόν, ἀφοῦ εἶχες τὴ συναίσθησι πὼς ἔχεις τόσῃν ἀπειρία, καὶ πὼς δὲν ἔχεις ἀρκετὴ κατάρτισι γιὰ νὰ διαχειρισθῆς σωστὰ τὴν τέχνη αὐτή, ἔτρεξες κι' ἀπόκότησες νὰ καταπιασθῆς μ' ἓνα πρᾶγμα, πού εἶναι

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν». (Λουκᾶς, ΙΖ', 21). Ἀπὸ μέσα μας—ἀπὸ τὰ πιδ μυστικὰ βᾶθη μας—ἐκπορεύονται ὄλα, ἐκεῖ ὑπάρχουν καὶ ἐνεργοῦν ὄλα, ἐκεῖ πραγματοποιοῦνται, ἂν πραγματοποιηθοῦν, τὰ ὑψίστα ἀγαθὰ. Οἱ γιορτές πρέπει νὰ μᾶς χρησιμεύουν γιὰ νὰ ἐρευνῶμε τὰ βᾶθη μας. Εἶναι ὅ,τι καλύτερο μποροῦν νὰ προσφέρουν σὲ ἓνα Χριστιανό.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

άνώτερο από τή δύναμή σου; Ποιός είναι αυτός που σ' ανάγκασε; Ποιός είναι αυτός που σ' έσυρε στανικά σου, ενώ έσύ απέφευγες κι' αποτραβίσουνα; Άλλά βέβαια, ποτέ σου έσύ δεν θ' άκούσης τίποτες άπ' αυτά.

344. Γιατί, ούτε θα μπορούσες κ' έσύ να καταδικάσης τον έαυτό σου για κάτι τέτοιο· μα και σ' όλους είναι καταφάνερο, πώς ούτε μεγάλη, μα ούτε και την παραμικρή προσπάθεια έκαμες για τó τιμητικό αυτό αξίωμα· και πώς σ' άλλους άνήκει τó κατόρθωμα αυτό. Κι' αυτό, που δεν μάς επιτρέπει να συγχωρούμε σ' εκείνους τά λάθη τους, αυτό τó ίδιο δίνει σ' έσένα μεγάλη επιχειρήματα για τήν άπολογία σου.

345. Στα λόγια του αυτά, εκούνησα τó κεφάλι μου κι' άλαφρομεδιάσα, και θαυμάζοντάς τον για τήν άπλότητά του τ' άπάντησα.

— Κι' εγώ θάθελα, ώ φίλε μου, που είσαι ó άγαθότερος από όλους, νάναι έτσι τά πράγματα όπως τά λές· όχι βέβαια για να μπορέσω ν' άποδεχθώ αυτό, που έως τώρα τ' άρνήθηκα. Γιατί, κι' αν επρόκειτο να μην ύποστῶ κανένα κολασμό, αν ανέλαμβάνα, έτσι στην τύχη και χωρίς καμμιά προπαρασκευή, τή φροντίδα για τó ποίμνιο του Χριστού, πάλι για μένα ή τρομερώτερη από κάθε άλλη τιμωρία θάτανε αυτή· άφου δηλαδή μου έμπιστευθήκανε τόσο μεγάλα πράγματα, να φανῶ εγώ ύστερα τόσον άνάξιος σ' αυτούς που μου τά έμπιστευθήκανε.

346. Ποιός ήτανε λοιπόν ó λόγος, που γι' αυτόν παρακαλούσα εγώ, να μη βγῆς λαθεμένος στη γνώμη σου αυτή; Νά! για να μπορέσουν οι άθλιοι και οι ταλαίπωροι (γιατί έτσι πρέπει να ονοματίζη κανείς αυτούς που δεν μπορούν να σταθοῦν καλοί προϊστάμενοι στη διακονίαν αυτή - κι' ως λές έσύ, πώς τάχα τους έβίασεν ή ανάγκη ή και πώς έλάθεσαν, χωρίς να

τὸ καταλάβουν), νὰ μπορέσουν, λέγω, ν' ἀποφύγουνε τὴν ἄσβυστην ἐκείνη φωτιά, καὶ τὸ σκότος τὸ ἐξώτερο, καὶ τ' ἀκοίμητα σκουλήκια, καὶ τὸ νὰ κομματιαστοῦν, καὶ τὸ νὰ πᾶνε χαμένοι μαζί μὲ τοὺς ὑποκριτές.

347. Κι' ἂν μάλιστα θέλῃς, θὰ σοῦ δώσω τὴν ἀπόδειξη γιὰ τὰ ὅσα εἶπα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ βασιλεία, ποὺ ὁ Θεὸς δὲν τὴ λογαριάζει τόσο πολὺ, ὅσο τὴν Ἰερωσύνη.

348. Ὁ Σαοὺλ ἐκεῖνος, ὁ γιὸς τοῦ Κεῖς, δὲν ἐγίνηκε βασιληᾶς ἐπειδὴ ὁ ἴδιος τὸ ἐπεδίωξε, ἀλλ' ἔφυγε μὲν ἀποζητώντας τὰ γαϊδούρια, κι' ἐπήγαινε στὸν προφήτη, γιὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ γι' αὐτά. Αὐτὸς δὲ τοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ βασιλεία. Κι' ὅμως καὶ τότε ἀκόμη δὲν ἐξεκίνησε βιαστικὰ γι' αὐτὴ, παρ' ὅλον ὅτι τᾶκουε ἀπὸ ἀνθρώπο ποὺ ἦτανε Προφήτης. Ἄλλ' ἀποτραβίωτανε καὶ τὴν ἀπόφευγε, λέγοντας... Ποιὸς εἶμ' ἐγώ; Καὶ στὸ χέρι σου εἶναι τὸ σπῖτι τοῦ πατέρα μου; Τί ἀπόγινε λοιπόν; Ὅταν ἔκαμε κακὴ χρῆση τῆς τιμῆς, ποὺ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, μήπως ἠμπόρεσαν τὰ λόγια του αὐτὰ νὰ τὸν σώσουν ἀπὸ τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ;

349. Κι' ὅμως θὰ μπορούσε νὰ πῆ στὸ Σαμουήλ, ὅταν τὸν κατηγοροῦσε. Μήπως τὴν ἄρπαξα μὲ τὴ βία τὴν ἐξουσία αὐτῆ; Ἐγὼ ἐζητοῦσα νὰ ζῶ τὴν ἀπερίσπαστη καὶ τὴν εἰρηνικὴ ζωὴ τοῦ ἀπλοῦ πολίτη· καὶ σὺ μ' ἔσυρες πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἄν ἔμενα σ' ἐκείνη τὴν ἀφάνεια, εὐκόλα θὰ ξεγλυστροῦσα ἀπὸ τίς στενοχώριες αὐτές. Γιατί, ἂν ἤμουνα βέβαια κ' ἐγὼ ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς ἀσήμους, ποτὲ δὲν θὰ μοῦ ἀνέθεταν τὴ δουλειὰ αὐτῆ, οὔτε καὶ θὰ μοῦ ἐμπιστευότανε ὁ Θεὸς τὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Ἀμαληκитῶν. Κι' ἂν δὲν τὸν εἶχα ἀναλάβει, ποτέ μου δὲν θάπεφτα καὶ στὴν ἁμαρτία αὐτῆ.

350. Ὅλα αὐτὰ ὅμως εἶναι ἐπιχειρήματα ἀνίσχυρα γιὰ ἀπολογία· κι' ὄχι μονάχα ἀνίσχυρα, μὰ κ' ἐπικίν-

δυνα· καὶ περισσότερο ξανάφτουν τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ.

351. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ ἐτιμῆθηκε χωρὶς νὰ τ' ἀξιῶζη, δὲν πρέπει νὰ προβάλλη, σὰν ἀπολογία τῶν σφαλμάτων ποὺ κάνει, τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιώματος ποὺ πῆρε, ἀλλὰ νὰ μεταχειρίζεται τὴ μεγάλη εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν, σὰν προτροπὴ γιὰ νὰ γίνεταὶ καλύτερος.

352. Ἐκεῖνος ὅμως, ποὺ ἐπειδὴ ἀξιώθηκε νὰ πάρῃ μεγαλύτερο ἀξίωμα, νομίζει πὼς γι' αὐτὸ τὸ λόγο τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ κάνῃ πράξεις σφαλερές, δὲν κάνει τίποτες ἄλλο, παρὰ νὰ προσπαθῇ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τάχα ἡ φιλοanthρωπία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἰδικῶν του κακῶν ἔργων. Πρᾶγμα δηλαδὴ, ποὺ συνηθίζουν νὰ τὸ λένε, οἱ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι· κι' αὐτοὶ ποὺ ράθυμα κυβερνοῦνε τὴ ζωὴ τους. Ἐμεῖς ὅμως, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ συμπεριφερώμαστε ἔτσι· οὔτε καὶ νὰ ξεπέφτωμε στὴν ἴδια τρέλλα μ' ἐκείνους· ἀλλὰ νὰ φροντίζωμε, παντοῦ καὶ μ' ὅση δύναμη ἔχομε, νὰ προσφέρωμε τὴν καλὴ μας διάθεση· καὶ νὰ διατηροῦμε εὐκοσμη καὶ τὴ γλῶσσά μας καὶ τὴ διάνοιά μας.

353. Γιατί, (γιὰ ν' ἀφήσωμε τὴ βασιλεία, καὶ ν' ἀλλθωμε στὸ ζήτημα τῆς Ἱερωσύνης, γιὰ τὴν ὁποίαν καὶ μιλοῦμε τώρα) οὔτε καὶ ὁ Ἡλίας ἐπεδίωξε ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐξουσία· Τί ὅμως τὸν ὠφέλησε τὸ πρᾶγμα αὐτό, ὅταν ἔπεσε σὲ λάθος; Καὶ τί λέω, ν' ἀποκτήσῃ; Οὔτε καὶ νὰ ξεφύγῃ λοιπὸν δὲν μπορούσε· ἔστω κι' ἂν τῷθελε· γιατί τὸν ἐξανάγκαζεν ὁ νόμος. Ἐπειδὴ ἡ καταγωγὴ του ἦταν ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Λευῖ, κ' ἔπρεπε γιὰ τὸ λόγο τοῦτο νὰ τὸ πάρῃ τὸ ἀξίωμα, ποὺ ἀπὸ τὸ τὸ γένος αὐτὸ κατηφόριζεν ἀπὸ τὴν παλαιὰ ἐποχὴ. Κι' ὅμως κι' αὐτός, γιὰ τὸ κακὸ φέρσιμο τῶν παιδιῶν του, ἐτιμωρήθηκε πολὺ.

354. Μήπως ὅμως, κι' αὐτὸς ποὺ ἐστάθηκε πρωθιερέας τῶν Ἰουδαίων καὶ ποὺ γι' αὐτόν τόσα εἶπεν ὁ

Θεός στο Μωϋσή, δὲν ἐκινδύνεψε - παρά λίγο - νὰ πάη χαμένος, ἐπειδὴ δὲν μπόρεσε ν' ἀντισταθῆ στὴ μανία τοῦ μεγάλου πλήθους, ἂν δὲν ἐμαλάκωνε τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἢ προστασία τοῦ ἀδελφοῦ του;

355. Κ' ἐπειδὴ ἐμνημονεύσαμε τὸ Μωϋσῆ, σωστὸ εἶναι ν' ἀποδείξωμε τὴν ἀλήθεια τῶν ὅσων λέμε, καὶ μ' αὐτὰ πού συνέβηκαν καὶ σ' ἐκεῖνο. Γιατὶ κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ μακάριος Μωϋσῆς, σὲ τόσο βαθμὸν ἀποποιήθηκε ν' ἀναλάβῃ τὴ διακυβέρνηση τῶν Ἰουδαίων, ὥστε νὰ τὴν ἀρνιέται καὶ ὅταν τοῦ τὴν ἔδιναν· μὰ κι' ὅταν ἀκόμη ὁ ἴδιος Θεός τὸν ἐπρόσταζε νὰ συγκατατεθῆ· καὶ μάλιστα σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε καὶ νὰ παροργίσῃ αὐτὸν πού τὸν ἐπρόσταζε. Κι' ὄχι μόνο στὴν περίστασιν ἐκείνη· ἀλλὰ καὶ κατόπιν, ὅταν πλέον ἦτανε στὴν ἐξουσία, εὐχαρίστως ἔδινε τὴ ζωὴ του, γιὰ ν' ἀπαλλαγῆ ἀπ' αὐτὴν. Γιατὶ λέει, «σκότωσέ με, ἀφοῦ ἔτσι κι' ἄλλοιῶς πρόκειται κάποτε νὰ τὸ κάμῃς».

356. Τί ἐγίνηκε λοιπόν; Ὅταν ἔπεσε σὲ παράπτωμα στοῦ ζήτημα τοῦ νεροῦ, μήπως ἤμπόρεσαν οἱ ἀδιάκοπες αὐτὲς παραιτήσεις του νὰ τοῦ χρησιμέψουν σὰν ἀπολογία του, καὶ νὰ πείσουν τὸ Θεὸ νὰ τὸν συγχωρήσῃ; Καὶ ἀπὸ ποιὰν ἄλλην ἀφορμῇ ἀποστερήθηκε τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας; Ἀπὸ κανέναν ἄλλο λόγο, παρά γιὰ τὴν ἁμαρτία του αὐτῆ, ὅπως ὅλοι τὸ ξέρομε· καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος ἄνθρωπος δὲν κατώρθωσε νὰ χαρῆ αὐτά, πού τ' ἀπόλαυσαν αὐτοὶ πού τοὺς ἐκυβερνοῦσε. Ἄλλ' ὕστερα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοῦ ἄθλους καὶ τὶς ταλαιπωρίες πού ἔδοκίμασε· ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνομολόγητην ἐκείνη περιπλάνησίν του καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰ τρόπαια, ἀπέθανε ἔξω ἀπὸ τὴ Γῆν ἐκείνη, γιὰ τὴν ὁποία τόσον πολὺ ἐκοπίασε· κι' ἀφοῦ ὑπόμεινε τὰ δεινοπαθήματα τοῦ πελάγους, δὲν ἀπόλαψε τ' ἀγαθὰ τοῦ λιμανιοῦ.

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΚΑΘΟΔΗΓΗΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΤΓΕΝΩΝ ΨΥΧΩΝ

Εἰς τὴν ὁδὸν Χεύδεν. Εἰς μίαν μεγάλην ὀλόφωτη αἴθουσα ποῦ ἀνέδιδε τὸ ἄρωμα τῆς ἀριστοκρατικῆς εὐγενείας καὶ τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως, εἶχαν συγκεντρωθῆ ἑδῶ καὶ λίγες μέρες ὀγδόντα περίπου ἀντιπρόσωποι τοῦ γυναικείου φύλου σὲ μιὰ ἐπιβλητικὴ καὶ συγκινητικὴ ἑορτῆ. Τίς εἶχε συγκεντρώσει τὸ χριστιανικὸν ἔθιμο τοῦ κοψίματος τῆς πρωτοχρονιάτικης πίττας, περισσότερο ὅμως ἀκόμη ὁ πόθος τῆς συναντήσεώς των καὶ ἀναπολήσεως ἐνὸς ὥραίου παρελθόντος. Μὲ λευκὰ καὶ μὲ γκριζὰ μαλλιά οἱ γυναῖκες αὐτές, μὲ μιὰ νεανικὴ ὡς τόσο φωτεινὴ ἔκφρασι στὰ πρόσωπά τους καὶ μὲ καταφανῆ τὰ ἴχνη μιᾶς πραότητος ποῦ δὲν εἶχε σβύσει. Ἀπόφοιτες ὅλες ἐνὸς μεγάλου πνευματικοῦ φυτωρίου τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, τοῦ Ζαπτείου ἀνωτάτου παρθENAΓΩΓΕῖΟΥ τῆς Πόλης. Ἀξίζει νὰ στρέψουμε τὴν ἀνάμνησί μας καὶ νὰ σταθοῦμε εὐλαβικὰ μπροστὰ στὴν ζωὴ καὶ στὴν ἱστορίαν τοῦ σχολικοῦ αὐτοῦ ιδρύματος, ποῦ στάθηκε πνευματικὸς φάρος μὲ μεγάλη καὶ λαμπρὴ τὴν ἀκτινοβολία του. Θεμελιωμένο ἐπάνω σὲ βάθρα ἠθικὰ καὶ μὲ πνεῦμα ἑλληνικὸ καὶ χριστιανικὸ, ποῦ ἐγαλοῦργησε πνευματικὰ καὶ ἐδημιούργησε ἑρεῖες τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες - μητέρες, καθοδηγημένες σὲ ὅλη τους τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἐκδήλωσι ἀπὸ τὸ ἑλληνοχριστιανικὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον εἶχαν ἐμπνευσθῆ καὶ καθοδηγηθῆ. Λευκό, καλλιμάρμαρο, μεγαλοπρεπὲς τὸ κτίριον τοῦ Ζαπτείου ΠαρθENAΓΩΓΕῖΟΥ στὸ ἀριστοκρατικὸ κέντρο τῆς Πόλης, στὸ Σταυροδρόμι. Ἐνας ναὸς ποῦ εἰσῆρχοντο μὲ εὐλάβεια τὰ κορίτσια, μὲ τὴν συνειδήσι τῆς ἀποστολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν προητοιμάζε αὐτὰ τὸ πνευματικὸ φυτῶριον ποῦ εἶχε ιδρύσει ὁ Φιλογένης Ἡπειρώτης Κωνστ. Ζάππας. Ἀπὸ τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας γωνίας τῆς παλαιᾶς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, μὲ τὸν ἀνθοῦντα ἄλλοτε Ἑλληνισμόν, κατέφθαναν νεαρὰ γυναικεῖα πλάσματα γιὰ νὰ ποτισθοῦν μὲ τὰ νάματα τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως καὶ πίστεως καὶ νὰ ἀφίσουν τὴν ἀπλαστὴ ψυχὴ τους νὰ δημιουργηθῆ μὲ τίς ἀγνότερες καὶ ὠραιότερες ἀρχές. Ἦταν τὸ Ζάππειον παρθENAΓΩΓΕῖΟ ὁ ναὸς ποῦ ἀκοίμητες ἐστιάδες οἱ διδασκάλισσές του ἀγρυπνοῦσαν γύρω ἀπὸ τὸ φῶς ποῦ ἔκαιε

μπροστά στα ευγενέστερα ιδανικά. Κάτω από το φῶς αὐτὸ ἐδημιουργεῖτο ἡ καινούργια γενεὰ τῆς γυναίκα. Ἀπόφοιτες κατόπι μὲ ἀπόλυτη τὴ συνείδησι τῆς ἀποστολῆς τους οἱ Ζαππίδες ἐσκορπίζοντο εἰς τὰ πλεόν ἀπομακρυσμένα σημεῖα γὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολή τους.

Καὶ δημιουργοῦσαν παντοῦ τὶς γυναῖκες μὲ τὸν ὑψηλὸν προορισμὸ τῆς μητέρας καὶ τῆς οἰκοδέσποινας. Τὰ σπίτια τὰ Ἑλληνικὰ μὲ ἀπόφοιτες τοῦ Ζαππείου ὡς νοικοκυρὲς ἢ καὶ μὲ γυναῖκες ποτισμένες ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ τὸ μεταλαμπαδευμένο ἀπὸ τὶς ἱερεῖες - διδασκάλισσες, ποὺ διεσκορπίζοντο ἱεραποστολικά παντοῦ, ἐστηρίζοντο πάντοτε ἐπάνω στὶς πλεόν στερεεὲς βάσεις. Ἀκλόνητο τὸ χριστιανικὸ καὶ τὸ ἑλληνικὸ μορφωτικὸ πνεῦμα δημιουργοῦσε αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ τὴν ἠθικὴν τους ζωὴν. Οἱ ἄνθρωποι τους, ἦταν οἱ ἄμορφοι ἀγγελικὰ πλασμένοι κόσμοι, ποὺ τραγουδοῦσε ὁ ἀθάνατος ἔθνικός μας βάρδος, ὁ Διονύσιος Σολωμός. Συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ κοινωνία ποὺ εἶχε δημιουργήσει μεταξύ τῶν ἀποφοίτων τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγεῖο. Ἡ μόρφωσις τους ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα εἶχε σφυρηλατήσει στὶς αὐριανὲς διδασκάλισσες καὶ στὶς αὐριανὲς γυναῖκες - μητέρες ἓνα κοινὸ ψυχικὸ κόσμον καὶ ἓνα ἐνιαῖον παλμό. Ἔτσι καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν μεγάλη ἔθνικὴ καταστροφὴ ποὺ ἐσκορπίσε ὡσάν κυνηγημένα πουλιὰ τὴν ὁμογένεια καὶ τὴν ἐξερρίζωσε ἀπὸ τοὺς βωμούς καὶ τὶς ἐστίες τοῦ οἱ Ζαππίδες στάθηκαν παντοῦ ὅπου εὐρέθησαν ὡσάν μιὰ μεγάλη οἰκογένεια. Αὐτὴ ἡ οἰκογένεια συνεκεντρώθη ἐδῶ καὶ λίγες μέρες στὴν φιλόξενη στέγη τῆς προέδρου τοῦ συλλόγου τῶν Ζαππίδων γὰ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ξαναζωντανέψῃ τὸ ὄραμα ἐνὸς ἀλησμόνητου παρελθόντος. Ἡ προσευχὴ ποὺ ἐλέγετο στὰ παλιὰ σχολικὰ χρόνια ἐπλημύρισε τὴν μεγάλη δλόφωτη αἴθουσα καὶ οἱ ὀγδόντα γυναῖκες—παλιῆς δασκάλισσες, μητέρες, γαγιάδες—ἐτραγουδῆσαν ὅλες μαζὶ τὰ πρωτοχρονιάτικα κάλαντα, ὅπως τὰ ἀκούουν στὴν παιδικὴ καὶ τὴν μαθητικὴ τους ἡλικία. Καὶ ἓνας φωτοστέφανος ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως ἀπλώνετο θὰ ἔλεγε ἐπάνω στὰ λευκὰ καὶ τὰ γκριζὰ μαλλιά τῶν γυναικῶν αὐτῶν μὲ τὴν ἀναπόλησι τοῦ παρελθόντος των, ποὺ δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι συνοδοιπόρος τους καὶ στὴν σημερινή τους ἡλικία καὶ ζωὴ. Πόσες μορφὲς κληρικῶν διαπρεπῶν δὲν ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ λευκὸ καλλιμάριμα ἐργαστήριον τῶν γυναικείων ψυχῶν καὶ χαρακτῆρων! Πατριάρχες διακεκριμένοι, ὅπως ὁ Ἰωακείμ ὁ Γ', ἱεράρχαι ἐκλεκτοὶ καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι διαπρεπεῖς κληρικοὶ εὐλόγησαν ἐπανειλημένως τὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς ἐργάτας τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ φυτωρίου τῆς Πόλης. Καὶ κληρικοὶ ἐπίλεκτοι ἐδίδαξαν ἐπὶ σει-

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ *

Ἐναγκαλιότης τοῦ Ἱερατείου. Ἡ ἀληθὴς Ἱερωσύνη.
Ὁ ἱερεὺς εἶναι μεσίτης μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ.
Ὁ ἱερεὺς εἶναι μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Α'. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ

Οἱ ἱερεῖς εἶναι ἀφιερωμένοι :

Ὁ ἱερεὺς ἔχει ὄχι μόνον τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς ὄπουργοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι ἑπηρεαζόμενος καὶ προσηρμοσμένος οὕτως εἰπεῖν διὰ τὸ ὑψιστον ὑπόρρημα, εἰς ὃ ἐκλήθη. Ὁ ἱερεὺς ἔχει καταστῆ οὕτως εἰπεῖν εἰς ἄλλος I. X... Ἱερεὺς ὡς ἄλλος Χριστός. Ἰδοὺ διατὶ ἡ Ἱερωσύνη τῷ προσθέτει ἓνα χαρακτηριστικὸν τύπον, ὅστις τὸν μετατρέπει, ὅστις τὸν μεταβάλλει αἰωνίως. «Σὺ εἶ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ».

Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρ εἶναι ἡ αἰτία καὶ ἡ πηγή τῆς χάριτος τῆς ἱερωσύνης, ἥτις συνίσταται ἐν πρώτοις εἰς τὸ νὰ δύναται ὁ ἱερεὺς νὰ θυσιάσῃ καὶ νὰ διανέμῃ τὸ σῶμα τοῦ I. X. καὶ νὰ λύῃ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ! Δύναμις δηλ. διπλῆ, δοθεῖσα ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς τοῖς ἱερεῦσι παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν I. X. «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον : ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς : ἂν τινων κρατῆτε κεκράτηνται. Καὶ λαβὼν τὸν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον. Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν (Λουκ. κβ', 19. Ἰωάν. κ' 23).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 17 τοῦ προηγ. τεύχους.

ρὰν ἐτῶν. Ὁ Ἄλεξ. Ζῶτος, ὁ κατόπιν μητροπολίτης καὶ ἑξαρχος εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τὸν τίτλον Τραχείας, ἐστάθηκε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους καθηγητὰς τοῦ Ζαπτείου καὶ πολλὰς ἀπόφοιτους μὲ τὰ λευκὰ καὶ τὰ γκρίζα μαλλιά ἀναπολοῦν ἀσφαλῶς τὴν μορφήν τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Παρίτη, πού ὑπῆρξεν ἀπὸ τοὺς πλέον ἐνθουσιώδεις μεταλαμπαδευτὰς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος εἰς τὸν τρυφερὸν κόσμον τῶν αὐριανῶν σοβαρῶν ἐλληνίδων καὶ χριστιανῶν μητέρων. Ἡ συγκέντρωσις εἰς τὸ φιλόξενο σπῆτι τῆς ὁδοῦ Χεύδεν μὲ ὄλον αὐτὸν τὸν κόσμον, πού ἐστάθηκε πιστὸς εἰς τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, σοῦ ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς μυσταγωγίας μὲ βαθύτερον ὑποβλητικὸν καὶ συγκινητικὸν περιεχόμενον. Ἦταν ἡ ἐκδήλωσις τοῦ θριάμβου ἐνὸς πνεύματος, πού στὸ πέρασμα τόσων χρόνων καὶ τόσων περιπετειῶν ἐστάθηκε ἀλύγιστο καὶ μὲ ὄλη τὴν λαμπρὰ ἀκτινοβολία του.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ὁ χαρακτήρ ὁ διὰ τοῦ βαπτίσματος τυπούμενος εἶναι οὕτως εἰπεῖν παθητικός, δηλαδή ἡ βάπτισις μᾶς καθιστᾷ ἔλους γενικῶς τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὑπὸ τοῦ Χρίσματος τυπωθεὶς χαρακτήρ μᾶς κάμνει στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ, ἤτοι χριστιανούς ἐνεργούς, ἡ δὲ Ἱερωσύνη, ἥτοι ἡ χειροθεσία μᾶς κάμνει ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ χειροθεσία δὲ αὕτη χορηγεῖ εἰς τὸν ἱερέα μίαν εἰδικήν καὶ ὑπερ-θαύμαστον ἀξίαν, ἥτις πράγματι προξενεῖ φόβον καὶ τρόμον.

Ἡ Παναγία Παρθένος ἀπαξ ἐδώρησε τῷ κόσμῳ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰ. Χ., ἐνῶ ὁ ἱερεὺς δίδει καθ' ἡμέραν τὸν Ἰ. Χ. Ὁ Ἱερεὺς ἀποτείνεται καὶ καλεῖ Χριστὸν ὑπερένδοξον, ὅστις καὶ κατέρχεται ἅμα τῇ κλήσει καὶ ἐπικλήσει τοῦ ἱερέως! Θαῦμα ὑπερμέγιστον! Θαῦμα ἀνεξιχνίαστον! Ἡ Παρθένος Μαρία μεσιτεύει παρὰ τῷ Θεῷ διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη καὶ τὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ καὶ τὰς ἁμαρτίας των' ἐνῶ ὁ ἱερεὺς, συμφώνως τῇ δοθείσῃ αὐτῷ ἐξουσίᾳ, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, συγχωρεῖ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ!

Ὁ Ἱερεὺς εἶναι μεσίτης μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἱερεὺς ἐν ὀνόματι δλοκλήρου τοῦ κόσμου θυσιάζει τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, τὸ διαμελίζει καὶ τὸ προσφέρει τῷ Πατρὶ Ἀυτοῦ. Διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἡ ἀνθρωπότης ὑψοῦται μέχρι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἱερέως ὑψοῦται μέχρι τοῦ Ἰ. Χριστοῦ.

Οἱ χριστιανοὶ οἱ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννώμενοι εἶναι αἱ ἀπαρχαὶ τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἰ. Χ. εἶναι αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος κόσμου. Ὅλα διέρχονται διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως ὅπως ἢ προκαθηγιασμένον διὰ τοῦ Ἰ. Χ. πρὶν ἢ προσφερθῆ τῷ Θεῷ. Καὶ πράγματι. Ἡ Ἱερωσύνη χορηγεῖ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν ὑπόργημα εἰς ἕλας τὰς προσωπικὰς θυσίας τῶν χριστιανῶν καὶ τοὺς ἐνώνει μὲ τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου θύματος.

Ἐν ὀνόματι ἔλου τοῦ λαοῦ ὁ ἱερεὺς ψάλλει καθ' ἐκάστην ᾠδὰς τῷ Θεῷ, ἡ δὲ καθημερινὴ ἀκολουθία ἦν ἀναγινώσκει ὁ ἱερεὺς εἶναι εἰς ὕμνος, ὅστις ἀνέρχεται εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ὑψίστου : «Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον, ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας».

Διατρέχει ὁ Ἱερεὺς τὴν Οἰκουμένην, ἵνα παράσχη πνοὴν καὶ αἴσθημα ὑψηλὸν εἰς ἕλας τὰς ἀσυνειδήτους γλώσσας. Διατρεῖει δι' ἔλους καὶ προσεύχεται ἐξ ὀνόματος ἔλων. Καὶ μετὰ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ἱερέως Ἀυτοῦ δέχεται ὁ Θεὸς μὲ ὑπερβάλλουσαν εὐαρέσκειαν τὰς λατρείας καὶ τῶν ἄλλων του τέκνων. Ἄλλως τε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰ. Χ. διδάσκει τοὺς ἱερεῖς αὐ-

τοῦ κατὰ πρῶτον νὰ προσεύχωνται: «Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς (Ματθ. Γ' 3). Ἐπίσης ὁ Ἱερεὺς διδάσκει τὴν ἀνθρωπότητα τὴν γλῶσσαν τῶν θείων δωρεῶν καὶ δὴ τῆς θείας εὐχαριστίας. Μετὰ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον ὡσαύτως ὁ Κύριος Ἰ. Χ. ἀπεκάλυψε τὰ κεκρυμμένα καὶ ἀνεξιχνίαστα μυστικά τοῦ Θεοῦ ἔρωτος.

Εἰς τὰ ἐγκώμια, εἰς τὰς προσευχάς, εἰς τὰς δεήσεις καὶ τὰς εὐχαριστίας τοῦ Ἱερέως ὄλα τὰ ἀγνὰ αἰσθήματα ὄλων γενικῶς τῶν καλῆς θελήσεως ψυχῶν ἀναλύονται, καθαγιαζονται καὶ ἐνώγονται καὶ οὕτω καθίστανται ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ἀνάξια πρὸς τὸ Θεῖον. Ὁ Ἱερεὺς προσανατολίζει οὕτω πρὸς τὸ Θεῖον ὄλας τὰς ὠραιότερας καὶ ἀγνοτέρας ἐμπνεύσεις τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ἀφιερῶνται οὕτω τῷ Θεῷ διὰ τῆς ἱερωσύνης.

Ἄ Ἱερεὺς εἶναι μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἄ Ἱερεὺς εἶναι ὄχι μόνον ὁ Ἱεροθύτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνθρωπος τοῦ θεοῦ μυστηρίου. Εἶναι πεφορτισμένος νὰ διανοίγῃ καὶ νὰ συντηρῇ τὰ ἱερά ρεῖθρα, ἅτινα διανέμονται διὰ τοῦ ἱερέως πάλιν τὴν θείαν χάριν καὶ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς πιστοὺς. Πρωτίστως ὁ Ἰ. Χ. προσφέρεται ὡς θυσία τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καὶ καθίσταται ἁγία δωρεά, ἵνα προσφερθῇ καὶ δοθῇ εἰς τὸν ἀνθρώπον διὰ τοῦ ἱερέως καὶ μόνον διὰ τοῦ ἱερέως. Ὁ Ἱερεὺς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις διανέμει εἰς τοὺς πιστοὺς τὸ ἱερώτατον καὶ ὕψιστον θῆμα. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ λύει καὶ τὰς τῶν πιστῶν ἀμαρτίας, τελεῖ τὸ μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου, ὅπερ μυστήριον εἶναι μία προέκτασις τοῦ μυστηρίου τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως. Τέλος ὁ Ἱερεὺς κηρύττει τὸ Θεῖον Εὐαγγέλιον κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἰ. Χ., εἰπόντος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη». Οὕτως ὁ Ἱερεὺς εὐρίσκειται ὄχι μόνον εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸν Ἰ. Χ., ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν. Προετοιμάζει διὰ τοὺς χριστιανοὺς τὴν πρὸς τὸν Ἰ. Χ. ἄγουσαν ὁδόν, διαφωτίζων ταυτοχρόνως καὶ ἐξαγνίζων αὐτοὺς! Τέλος διατηρεῖ καὶ διεξάγει τὸ ἀνέκφραστον οὕτως εἰπεῖν ἔργον μεταξὺ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν χριστιανῶν, συμβουλευῶν, διδάσκων διὰ τῶν λόγων καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός του καὶ μεταδίδων εἰς αὐτοὺς τὰ ἄχραντα μυστήρια. Μὲ ὀλίγας λέξεις ὁ Ἱερεὺς ἐξακολουθεῖ ἐδῶ κάτω τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χ. Εἶναι τρόπον τινὰ ἡ προέκτασις, ἡ ζωσα ἐπέκτασις καὶ διαιώνισις τῆς θείας προσωπικότητος τοῦ Ἰ. Χ. ἐπὶ τῆς γῆς! Εἰς ἀντάλλαγμα δὲ τῶν ἱερῶν ὕμνων, οὗς ἀναπέμπει καθ' ἐκάστην τῷ Θεῷ ἐξ ὀνόματος πάσης τῆς κτίσεως, εὐλογεῖ καὶ ἀγιάζει ἐν ὀνόματι τοῦ

ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Ἐνὸν ὄνειρό μας ἦταν ἀνέκαθεν νὰ μᾶς διόνταν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸ Ἁγιώνυμο Ὅρος τοῦ Ἁθῶνος, ποῦ ἀποτελεῖ, χωρὶς ἀμφιβολία, τὴν Ἀκρόπολι τοῦ Μοναχισμοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας μας ἀπὸ τὸν Ἰ' αἰῶνα καὶ ἐξῆς. Καὶ ἡ πολύτιμη αὐτὴ εὐκαιρία δόθηκε τὸ περασμένο καλοκαίρι.

Δὲν εἶναι εὐκολο νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὰ διάφορα συναισθη-
ματα, ποῦ καταλαμβάνουν τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ προσκυνητοῦ
τοῦ Ἁγίου Ὅρους, ὅταν παρακάμπῃ μὲ τὸ βενζινόπλοιο τὸ ἀκρω-
τήρι τῆς Ἱερισσοῦ καὶ δλέπει ν' ἀπλώνεται μὲ μιᾶς μπροστά του
ὀλόκληρη ἡ χερσόνησος τοῦ Ἁθῶνος.

Μιά θαθεῖα συγκίνησις. Κι' ἕνα ἱερὸ δέος διατρέχουν ὀλό-

θεοῦ καὶ αὐτὴν τὴν κτίσιν! Διὰ τὸν λαὸν ὁ Ἱερεὺς εἶναι μία
εὐλογία, μία συνεχῆς διδαχὴ, μία ὁρατὴ ἀγιωσύνη. Ὅποτεν ὁ
χριστιανὸς γεννᾶται διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὴν εἰς Χριστὸν
πίστιν καὶ ζωὴν, ὁ Ἱερεὺς εἶναι παρὼν ὡς ἱεροουργός. Ὅταν πάλιν
μεγαλώσῃ ὁ ἄνθρωπος, ὁ Ἱερεὺς εἶναι πάλιν μαζί του. Ὁ
Ἱερεὺς τὸν διαφωτίζει, τὸν συμβουλεύει, τὸν ἐπιστρέφει εἰς τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως, ὅταν πα-
ρεκτραπῇ τῆς εὐθείας ὁδοῦ. Ὅταν πάλιν ὁ ἄνθρωπος προσέρχῃ-
ται καὶ ζητήσῃ νὰ λάβῃ τὴν ὑπερφυσικὴν τροφήν, πάλιν ὁ Ἱερεὺς
εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις θὰ προσφέρῃ ταύτην. Ὅταν ὁ χριστιανὸς θε-
λήσῃ νὰ θεμελιώσῃ οἰκογένειαν, ὁ Ἱερεὺς θὰ εὐλογήσῃ τὰ θε-
μέλια αὐτῆς καὶ τὴν ἔνωσιν τῶν μελλονύμφων.

Ὅταν πάλιν πρόκειται ὁ ἄνθρωπος νὰ τελευτήσῃ, ὁ Ἱερεὺς
πάλιν εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις τρέχει πρὸς αὐτὸν ἵνα φωτίσῃ τὴν ψυ-
χὴν του, τὸν ἐνισχύσῃ ἔναντι τῶν φρικτῶν ἐκφοβισμῶν τοῦ θανά-
του καὶ τῇ χαρίσει τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις καὶ τὰ ἀναγα-
κατὰ ἐφόδια διὰ τὸ μέγα ταξίδιον πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ χριστιανοῦ ὁ Ἱερεὺς δὲν τὸν
ἐγκαταλιμπάνει! Εὐχεται διὰ τὴν ψυχὴν του, τὸν συνοδεύει μέ-
χρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ κατοικίας. Ὅποια πράγματι ὑψηλὴ
ἀποστολή, ὅποιοι θεῖοι προορισμοί, ὅποια τῇ ὄντι ὑψίστη ἀξία
τοῦ θείου μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης! Ὅποσον ὄντως θεῖον καὶ
ἀγγελικὸν τὸ τῶν ἱερέων ὑπόργημα!... Κατὰ ταῦτα, ἀγαπητοί,
ἀποφεύγουν καὶ ἀφίστανται ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ἐκεῖνοι μόνον οἱ ἄν-
θρωποι, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ζῶσι μακρὰν τοῦ Θεοῦ, ἄνευ τοῦ
Θεοῦ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱερεὺς Θεσσαλονίκης

κληρο τὸ εἶναι του. Κι' ἀπὸ τὴν σκέψι του περνᾷ, σὰν κινήματογραφικὴ ταινία, ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ δόξες καὶ μεγαλεῖα, ἀγιοσύνη καὶ χριστιανικὴ τελειότητα.

Ὅσο δὲ πλησιάζει τὸ βενζινόπλοιο, καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτη μία γοητεία ἀνέκφραστη ἀπ' τὴν ὠραιότατη φύσι, ποὺ περιβάλλει τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος.

Παρθενικὰ δάση. Καὶ καλλιγράμμα βουνά, μὲ τὸν συγνεφωστεφανωμένο πάντοτε Ἄθωνα, ποὺ ἔχει τόσο ὑμνηθῆ ἀπὸ ποιητὲς καὶ λογοτέχνες. Κι' ἡ καταγάλανη θάλασσα, ποὺ τὸν περιβάλλει, βλα γύρω, δείχνουν μιὰ ἐξαιρετικὴ μεγαλοπρέπεια, ποὺ συνεπαίρουν, ἀληθινά, τὸν νοῦ τοῦ ἐπισκέπτου.

Κι' ἔταν πιά εἰσέλεθῃ μέσα στὰ ἄδυτα τῶν Ἱερῶν Μοναστηρίων, τότε καθ' ὁλοκληρίαν ἐξαυλῶνεται!

Ἡ ἀπροσμέτρητη μυστικοπάθεια, ποὺ βασιλεύει ἐκεῖ μέσα, σὲ κάνουν ἀμέσως νὰ ξεχνᾷς τὸν ἑαυτὸ σου ὁλόκληρο. Πλησιάζεις, ἀθελά σου, τὸν κόσμον τοῦ Ὑπεραισθητοῦ. Καὶ ἡ θαθεῖα μυσταγωγία, ποὺ ἐπικρατεῖ σ' ὅλες γενικὰ τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες, ποὺ ἔχουν, σὰν διακριτικὸ γνῶρισμα τὸ ἀρχαῖο κι' ἀπέριττο, ὅσο καὶ μεγαλόπρεπο βυζαντινὸ ὕφος, σὲ θυθίζει σὲ μιὰ ἀτέλειωτη αὐτοσυγκέντρωσι καὶ αὐτομελέτη. Ἐκεῖ ἡμπορεῖς εὐκολὰ νὰ σκεφθῆς τὸ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ ποῦ πηγαίνεις. Καὶ νὰ πάρῃς τὴν ἀμετάκλητη ἀπόφασιν νὰ κατευθύνῃς τὴν πορεία τῆς ζωῆς σου πρὸς τὰ Ἐκεῖ, μὲ τὸν μοναδικὸ σκοπὸ ν' ἀγωνισθῆς μὲ ὅλες σου τὶς δυνάμεις καὶ πρὸς ὅλες τὶς ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ μὴ παρεκκλίνῃς καθόλου ἀπ' αὐτὸ τὸν ἱερὸ καὶ σωτήριο προσανατολισμὸ σου.

Καμμιὰ, ἀλήθεια, δὲν σοῦ μένει ἀμφιβολία, ὅτι εὗρισκεσαι στὴν Πύλῃ τοῦ Οὐρανοῦ.

Αὐτὴ δὲ ἡ ἔκστασις, ποὺ σοῦ δημιουργεῖ ἡ παράστασις σου μέσα στοὺς μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, κατὰ τὴν ὥρα ἰδίᾳ τῆς λατρείας, μεταβάλλεται σὲ λίγο σὲ θαυμασμὸ ἀπεριόριστο, ἔταν σοῦ παρουσιάζουν οἱ πατέρες τὰ ἱερὰ κειμήλια, τεμάχια τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος καὶ Λείψανα Ἁγίων—Μαρτύρων, Ἱεραρχῶν, Ὁσίων—, ποὺ φυλάσσονται μὲ ἰδιαίτερη ἐπιμέλεια σ' ὅλα τὰ Μοναστήρια.

Ἀπέραντες βιβλιοθήκες μὲ ἔντυπα βιβλία καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὰ πολυτίμα χειρόγραφα των, γραμμένα σὲ μεμβράνες καὶ περγαμηνές, δείχνουν τὴν πολυσήμαντη ἀξία τοῦ Μοναχισμοῦ, ποὺ δὲν περιορίζεται μόνον στὰ στενὰ πλαίσια τῶν αὐστηρῶν ἀσκητικῶν κανόνων, ἀλλὰ μεταβάλλεται αὐτομάτως σὲ σπουδαιότατο κοινωνικὸ ἀναμορφωτὴ καὶ ἰδανικὸ σκαπανέα τῆς ἐπιστήμης.

Γιατί, πνευματικοὶ ἄνθρωποι, ποὺ ἤσκουοντο στὶς διάφορες Μονές, παράλληλα μ' αὐτὸ τὸ κύριο ἔργο των, ἐφρόντισαν νὰ καλλιερگوῦν τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐπιστήμη. Καὶ ν' ἀντιγράψουν μὲ καλλιτεχνία καὶ προσοχὴ κείμενα, ὄχι μοναχὰ ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὰς Ἀγίας Της Γραφάς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχαίων κλασικῶν συγγραφέων, εἰς τρόπον ὥστε, χωρὶς αὐτὴ τὴν ἐργασία τῶν ἀφανῶν ἡρώων μας Μοναχῶν, νὰ εἶναι ἀβέβαιον, ἂν διεσώζοντο μέχρις ἡμῶν ἀκέραια κι' ἀνόθευτα.

Ἐπειτα, τὰ διάφορα ἄλλα πολῦτιμα κειμήλια, ἀφιερῶματα εὐσεβῶν αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου—ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἰδρυτῶν τῶν Μονῶν—καὶ ἄλλων Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, Ἡγεμόνων, Ἑλλήνων καὶ ξένων, δείχνουν τὴν μεγάλη εὐλάβεια καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὶς μεγαλάνυμες Μονές τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἰδιαίτερα διακρίνονται σὲ πλούσιο διάκοσμο, μεγαλοπρέπεια καὶ ἀμυθῆτου ἀξίας κειμήλια καὶ χειρογράφους κώδικας τὰ μεγάλα Βασιλικά Μοναστήρια τῆς Μεγίστης Λαύρας, τῶν Ἰδηρῶν καὶ τοῦ Βκτοπεδίου, ὅπου δὲν ξεύρει κανεὶς τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ.

Κι' ὅλα αὐτὰ συμπλέκουν μὲ ξεχωριστὴ ἄρμονία τὴν αἰωνόβιο Παράδοσι τοῦ ἀλησμόνητου Βυζαντίου μας μὲ τὸν νεώτερο Ἑλληνισμό μας, γεγονός τὸ ὁποῖον δείχνει τὴν ἀνυπέρβλητη ἀξία τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἀπὸ καθαρὰ ἐθνικὴ ἀποφί.

Γράφοντες τις ὀλίγες αὐτὲς γραμμὲς δὲν θέλομε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ Ἀκρόπολις τοῦ Μοναχισμοῦ, τὸ Ἅγιον Ὄρος, εὐρίσκεται σήμερα σ' ἀρίστη κατάστασι. Κι' ὅτι ἐκπληρώνει στὴν ἐντέλεια τὸν μεγάλο προορισμὸ τοῦ.

Καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν ἠμπόρεσε, δυστυχῶς, νὰ παραμείνῃ ἀπρόσβλητο στὴ σύγχρονη ἠθικὴ κρίσι, ποῦ, σὰν ρεῦμα ὀρμητικοῦ ποταμοῦ, κατέκλεισεν ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἀπειλεῖ ἀνελέητα νὰ καταπνίξῃ στὸ πέρασμά του ὅλες τὶς ἠθικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς.

Ἐπάρχουν ὅμως στὸ Ἅγιον Ὄρος πολλοί, ποὺ εἶναι πρωτόμορφα τέκνα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μας καὶ στέκονται σὲ ὕψος, ἀντάξιον τῆς ἐνδόξου του παραδόσεως. Πιστεῦομεν, ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον θὰ ἐπανεῦρη τὴν ἀρχαία του αἴγλη καὶ δόξα. Καὶ τὴν πεποιθήσι αὐτὴ μᾶς τὴν ἐμπνέει περισσότερον ἢ ἐργασία, ποὺ γίνεται στὴ Ἀθωνιάδα Σχολὴ μὲ τὴν σοφὴ διεύθυνσι τοῦ ἱκανοῦ καὶ ἐνθουσιώδους Θεοφ. Ἐπισκόπου Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναήλ, ποὺ πολλὰ ἐγγυᾶται γιὰ τὴν νέαν ἀνθησι τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἄλλως τε καὶ ἡ ἀκαταίσχυντη προστασία τῆς Παναγίας Παρθένου, Πολιούχου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ποὺ εὐρίσκεται παντοῦ ὀλοζώντανη, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἐπέμβῃ μὲ τὴ σωστικὴ

ΑΣ ΠΡΟΣΕΧΩΜΕ

Ὁ ρυθμὸς λοιπόν, ἡ τάξη καὶ ἡ ἀπερίσπαστη προσοχή, ἃς μᾶς συντροφεύουν πάντα σὲ κάθε μας ἐνέργεια. Γιατί ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐλαττώματα τῆς σημερινῆς πυρετικῆς μας ζωῆς, εἶναι ὅτι βιαζόμαστε πολὺ, παρὰ πολὺ καὶ τρέχομε λαχανιασμένοι.

Σ' αὐτὴν ὅμως τὴν κατάσταση, ὄχι μόνο δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ δουλέψωμε ἀποδοτικά· μὰ οὔτε καὶ καλὰ καλὰ νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας. Καὶ ξαναμμένοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ φθάσωμε γρήγορα στὸ σκοπὸ μας, δὲν βλέπομε τί ποδοπατοῦμε στὸ τρέξιμό μας. Καὶ τὸ σημαντικώτερο· σπάνια ἐπιτυχαίνομε καὶ πραγματοποιοῦμε τὴν ἐπιδίωξή μας. Γιατί, ὅπως τρέχομε βιαστικά, δὲν ἀντιλαμβάνομαστε πολὺτιμες εὐκαιρίες ποὺ μᾶς συντυχαίνουν στὸ δρόμο μας· καὶ τὶς ἀντιπαρερχόμαστε ἢ καὶ τὶς παραμερίζομε ἀπρόσεκτα.

*

Ἄς εἴμαστε λοιπόν προσεκτικοί. Καὶ ἃς «σπεύδωμε βραδέως», ὅπως ἔλεγαν οἱ πρόγονοί μας. Στὸν κυνηγὸ δὲν ἀρκεῖ τὸ ὄπλο τοῦ μόνο· ὅσο καὶ νᾶναι περίφημο. Μὰ πρέπει νᾶναι ψύχραιμος, προσεκτικὸς καὶ νὰ σημαδεύῃ καλὰ τὸ στόχο του.

Θυμοῦμαι ἕνα περιστατικὸ, ποὺ κάποιος πολὺ διαστικὸς ἔφυγε τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὸ σπίτι του φουριόζος. Κι' οὔτε τὴν προσευχή του ἔκανε, ὅπως εἶναι χρέος μας ἀπαραίτητο· οὔτε τὸ πρῶτό του ἐπήρε· κι' οὔτε τὰ κορδόνια κᾶν τῶν παπουτσιῶν του δὲν ἔδεσε

τῆς Χάρι, γιὰ τὴν καθόλου ἀνασυγκρότησι τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ Μοναχισμοῦ.

Χρειάζεται γι' αὐτὸ κι' ὄλοι μας, κατὰ τὸ δυνατόν, νὰ πράξωμε τὸ καθήκον μας. Καὶ μάλιστα, θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργον, ὄλοι οἱ Κληρικοὶ μας—ἰδιαίτερα οἱ ἄγαμοι—νὰ περάσουν ἀπ' ἐκεῖ. Πολλὰ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν. Πρέπει ἐλεύθεροι νὰ εἰσέλθουν μέσα στὸ ἄδυτο φῶς τῆς δόξης του καὶ τοῦ οὐρανοῦ μεγαλείου. Γιὰ ν' ἀντλήσουν θεῖες δυνάμεις. Εἰς τρόπον ὥστε, λαμπρυσμένοι ἀπ' τὸ ἀνέσπερο ἐκεῖνο θεῖο φῶς, νὰ ἐπιτελέσουν θεάρεστα τὴν ὑψίστη ἀποστολή των, γινόμενοι κι' αὐτοὶ «φῶς τοῦ κόσμου». Καὶ νὰ τὸ μεταλαμπαδεύουν, μὲ τὸ λαμπρὸ των παράδειγμα, στὶς ὀρθόδοξες ἑλληνικὰς ψυχάς. Γιὰ νὰ τὶς κάνουν, ἀληθινὰ φωτισμένες ἀπ' τὴν πνοή καὶ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ.

καλά. Είχε καθυστερήσει πολύ, καθώς έλεγε, κ' εδίαζότανε γι' αυτό. Όπως όμως έβγήκε στο δρόμο, τὰ κορδόνια τῶν παπουτσιῶν του, πού έσέρνονταν, έμπερδεύθηκαν κάπου κ' έπαραπάτησεν επικίνδυνα· κι' ο δυστυχισμένος εξαπλώθηκε στὰ λασποχώματα. Καί δέν έπαθε μὲν τίποτα· τὸ άποτέλεσμα όμως είναι, ὅτι καθυστέρησεν ὡρες δλόκληρες· κ' έχασε τήν υπόθεσή του.

*

Ἄς κρατοῦμε λοιπὸν γερὰ στὰ χέρια μας τὰ ἡνία. Ἄφηνιασμένα ἄλογα ποτέ δέν φθάνουν στοῦ τέρμα, παρὰ συντρίβουν καί τὸ άμάξι καί τὸν ἡνίοχο. Καί πρέπει νὰ τὸ νοιώσωμε καλά, πῶς ἡ τάξη καί ὁ ρυθμός δέν είναι μονάχα ἓνα ἀπὸ τὰ κυριότερα συστατικά τῆς επιτυχίας, ἀλλὰ καί πηγὴ ἄστειρευτης δύνανμης. Μιά δὲ ἀπὸ τίς ὡραιότερες καί χρησιμότερες συνήθειες, είναι τὸ νὰ ταξινομοῦμε καί νὰ ἱεραρχοῦμε, κάθε πρῶτ', τὰ χρέη καί τίς ἀνάγκες μας. Καί νὰ παίρνη καθεμιὰ τὴ θέση καί τὴ σειρά, πού τῆς πρέπει. Κι' ἄς ἐνεργοῦμε τότε μιὰ μιὰ, σὰν νὰ μὴν εἴχαμε τίποτε ἄλλο νὰ κάνωμε, παρὰ αὐτὸ πού ἐνεργοῦμε κάθε φορά. Κ' ἔτσι, ὅταν θὰ γείρη ἡ ἡμέρα, θάχωμε τελειώσει κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸ τίς υποθέσεις μας· ὅσες, ἔννοεῖται, προλάβωμε. Ἐνῶ ἀλλοιωτικά, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ βραδειάσῃ καί νὰ μὴν ἔχωμε τελειώσει καμμιὰ. Κ' ἔτσι κ' ἐκνευρισμένοι θάμαστε. Κι' ὅταν πέσωμε νὰ ἡσυχάσωμε, κι' ὁ ὕπνος μας θάναί βαρὺς, καί ἀνήσυχος. Καί τὸ πρῶτό μας ζῦπνημα ἄκεφο καί χωρὶς δροσιά. «Ὅταν τίς ἐξίῃ τῆς οἰκίας ζητεῖτω πρότερον, τί μέλλει πράττειν· καί ὅταν εἰσέλθῃ πάλιν, ζητεῖτω τί ἔπραξεν», ἔλεγεν ὁ Κλεόβουλος.

*

Ἀπαραίτητο ἐπίσης είναι στήν κάθε μας προσπάθεια νάχωμε τὸ σωστὸ μέτρο. Κι' οὔτε νὰ ὑπερτιμοῦμε, μὰ καί οὔτε νὰ υποτιμοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας. Είναι ὀλέθριο νὰ σκορπίζωμε γύρω μας ρεῦματα ὑποτονίας καί φόβου. Ἐκεῖνος πού φοβάται, ὅσο καί ἐπίδξιος νάναί, είναι ἐντελῶς ἀνίκανος νὰ συγκεντρωθῇ στοῦ ἔργου του· κι' οὔτε μπορεῖ νὰ κυριαρχήσῃ στίς σκέψεις του καί νὰ κυβερνήσῃ τὸ μυαλό του. Γιατί ὁ φόβος είναι διαλυτικὸς κάθε συνοχῆς. Κ' ἔτσι πολλὲς φορές καί ἱκανότητες καί γνώσεις καί προπαρσκευὴ πολύχρονη διαλύονται σὰν καπνὸς μὲ τὸν ἄγέρα.

Ὅσο είναι σωστὸ καί πρεπούμενο τὸ νάχωμε φωτεινὴ συνείδηση κάποιος μας ὑστέρησης, τόσο ἀπαράδεκτο είναι νὰ παραλύωμε ἀπὸ φόβο. Πρέπει γι' αὐτὸ νὰ φροντίζωμε νὰ μὴ συνανα-

στρεφώμαστε άτομα δειλά και φοβιτσάρικα· γιατί άσυναίσθητα όφιστάμεθα τή βλαβερή τους επίδραση.

*

Και άς μη ξεχνούμε ποτέ μας νά ζητούμε τήν προστασία του πανάγαθου Θεού. Και ή εύλογία Του θά μάς έλευθερώνη από τήν επίδραση κάθε κακής επήρειας. Και θά δεχώμαστε από παντού οίωनों και μηνύματα ευχάριστα, που θά μάς πληθαίνουν τή δύναμή μας και θά στηρίζουνε τίς έλπίδες μας.

Όταν έχωμε, με άπόλυτη έμπιστοσύνη, στηρίζει τίς έλπίδες μας στο Θεό, είναι δέδαιο, πώς θά βρεθί στήριγμά μας στίς δυσκολοπερπάτητες ώρες μας. Κι' όχι μόνο θά νοιώσωμε τούς έαυτούς μας ικανούς νά βαστάξουν δάρη, που τά έπιστεύαμε άσήκωτα, μα και θά μπορούμε νά βοηθήσωμε κι' άλλους.

Κι' όσο θαθύτερη είναι ή πίστη μας, τόσο, κατά μυστηριώδεις, κι' ανεξιχνίαστους νόμους, βυθίζόμαστε θαρρείς κ' έμεις στή θεία του παντοδυναμία. Κι' όλες μας οι δυνάμεις φυσικές και πνευματικές άνανεώνονται και άναγεννιούνται. Και βλέπομε τότε νά πραγματοποιούνται γύρω μας, χωρίς μεγάλη προσπάθεια, και κατά τρόπον άβίαστο και φυσικό, πράγματα θαυμαστά. Κι' αυτό ίσως κατά κάποιον τρόπο νά εξηγή τήν ευαγγελικήν έντολή· μα και ύπόσχεση· ότι πρέπει πρώτα νά ζητάμε τή Βασιλεία του Θεού· και τ' άλλα «προστεθήσεται ήμίν».

*

Άνοίγουν τότε τά πνευματικά μας μάτια· κι' αρχίζομε νά αισθανώμαστε πόσο μάταιος είναι ο βαρύς και άτελείωτος μόχθος μας, για ν' άποκτήσωμε κάποια νομιζόμενα αγαθά, που σαν κωνία και σαν άραχνιά σκεπάζουν και καταχωνιάζουν τόν καλύτερον έαυτό μας.

Κι' αρχίζομε νά πιστεύωμε, πώς ή ζωή μας αυτή δέν είναι — δέν πρέπει νά είναι — παρά μιá άτελείωτη ανάδραση. Και ότι μιá πρέπει νάναί ή άσίγαστη και άκοίμητη λαχτάρα μας τó «γίνεσθε τέλειοι» του Χριστού μας. Γιατί ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος για τó Θεό, όπως είπεν ο Πασκάλ. Και μονάχα κοντά του αισθάνεται τόν έαυτό του πραγματικά ευτυχισμένο. Μ' αυτό είναι σωστό, ή μίμηση του Χριστού είναι τó πλέον άπαραίτητο χρέος μας. Γιατί μόνο με τόν Χριστό γνωρίζει κανείς άληθινά τó Θεό. Κι' αυτή και μόνη θά μάς λυτρώση από κάθε μας τύφλωση για τίς ματαιότητες του κόσμου.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΤΟ Α΄ ΑΝΤΙΦΩΝΟΝ ΤΟΥ Δ΄ ΗΧΟΥ

Ἐν ταῖς Δεσποτικαῖς καὶ Θεομητορικαῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς μνήμαις τῶν ἑορταζομένων Ἀγίων ψάλλεται πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου τὸ α΄ Ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου, ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν ἀναβαθμῶν διπλασιαζομένων. Ἦτοι α΄ Ἐκ νεότητός μου πολλὰ πολεμεῖ με πάθη» (δὶς). «Οἱ μισοῦντες Σιών αἰσχύνθητε ἀπὸ τοῦ Κυρίου» (δὶς). Δόξα... α΄ Ἀγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται... Καὶ νῦν... Τὸ αὐτό· α΄ Ἀγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται».

Πολλοὶ δὲ οὐκ ὀρθῶς, ἀφοῦ ψάλλουσι τοὺς δύο πρώτους ἀναβαθμοὺς δις καὶ εἰς τὸ Δόξα, λέγουσι Ἀγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται, εἰς τὸ Καὶ νῦν, ψάλλουσι τὸν ἀναβαθμὸν τοῦ β΄ ἀντιφώνου· α΄ Ἀγίῳ Πνεύματι ἀναβλύζει τὰ τῆς Χάριτος ρεῖθρα», ἀντὶ νὰ διαπλασιάζωσι τὸν αὐτὸν Ἀναβαθμὸν· Ἀγίῳ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται», ἀφοῦ ἐν τοῖς μνηαίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκκλησιαστικαῖς βιβλίοις σημειοῦται ρ η τ ὠ ς καὶ ἄ π λ ὠ ς τὸ π ρ ὦ τ ο ν ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου. Ἐπίσης καὶ τὰ Ἀντίφωνα τῶν ὀκτῶ ἤχων τὰ ψαλλόμενα τὰς Κυριακὰς πρὸ τοῦ Ἐωθινοῦ Εὐαγγελίου πρέπει νὰ διπλασιάζωνται· δηλαδὴ τὸν αὐτὸν ἀναβαθμὸν, τὸν ὁποῖον ψάλλει ὁ α΄ χορὸς νὰ ἐπαναλαμβάνη καὶ ὁ β΄· καὶ σφάλλουσιν οἱ ἅπαξ ψάλλοντες ἕκαστον ἀναβαθμὸν ἀπὸ ἓνα μόνον χορὸν καὶ δὲν διπλασιάζουσιν αὐτόν.

Ἴσως δὲ νὰ εἴπη τις ὅτι καὶ ἐν τῷ Ὁρολογίῳ εἰς τὴν Μικρὰν Παράκλησιν πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐν τῷ Τριψιδίῳ εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου γράφεται τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου καὶ εἰς τὸ Καὶ νῦν ἔχει : α΄ Ἀγίῳ Πνεύματι ἀναβλύζει τὰ τῆς Χάριτος ρεῖθρα». Τοῦτο φανερώνει ὅτι ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι παλαιά. Ὅτι ὅμως, ἂν καὶ παλαιά, ἡ συνήθεια αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, μεθ' ὅσα ἀναφέρομεν ἀνωτέρω, μόλις εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ εἴπωμεν.

Οἱ ἀναβαθμοὶ τῶν ὀκτῶ ἤχων, ἐβδομήκοντα πέντε τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ποίημα τοῦ Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου¹ ποιηθέντες ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ψαλμῶν 119 - 133 (ὄδη τῶν Ἀναβαθμῶν). Περιέχει δ' ἕκαστος τῶν ἑπτὰ πρώτων ἤχων ἑννέα

1. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἐγεννήθη ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου ἐν ἔτει 741· ἐξωρίσθη δὲ εἰς Θεσσαλονίκην δις ὑπὸ Κωνσταντίνου Βασιλέως, υἱοῦ τῆς Εἰρήνης καὶ ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Σταυρακίου· ἐξωρίσθη δὲ καὶ εἰς τὴν λίμνην Ἀπολλωνιάδα ὑπὸ Λέοντος Ἀρμενίου ἐν ἔτει 817, ἐπὶ Μιχαὴλ δὲ τοῦ Τραυλοῦ ἀνεκλήθη ἐν ἔτει 820 καὶ ὀλίγον ζῆσας ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1958
Κυριακή 9 Φεβρουαρίου (τοῦ Ἀσώτου)
(Λουκ. ιε' 11 - 32)

«Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς πατέρα ἡμαρτον».
(Στίχ. 21).

[Καὶ τοῦ εἶπε ὁ υἱὸς τοῦ πατέρα μου ἀμάρτησα].

Τὴν Ἀγία γραφή, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὴν ὑπομνηματίζει, τὴν ἀναλύει καὶ τὴν ἐρμηνεύει μονάχα τὸ θεῖο κήρυγμα, ποῦ ἀκοῦτε ἀπὸ τὸν ἄμβωνα. Τὸ ἴδιο πράγμα κάνει κ' ἡ ἱερά ὕμνω-
διά τῆς Ἐκκλησίας. Μὲς ἀπὸ τὰ ἐξάισια τροπάρια τῶν ἀκολου-
θιῶν, ποῦ εἶναι ζυμωμένα μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἀκτι-
νοβολοῦν, δὲν γίνεται τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας ὑπομνηματισμὸς
του, μιὰ ἀνάλυσις του, μιὰ ἐρμηνεία του.

Γύρω, λοιπόν, ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ, ποῦ
εἶναι τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα αὐτῆς τῆς Κυριακῆς, πλέκονται
τὰ τροπάρια τοῦ χθεσινοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ σημερινοῦ ὄρθρου,
κι' εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰ διδάγματα, μεταδίδουν τὰ νοή-
ματα τῆς περικοπῆς. Ἀντί, λοιπόν, νὰ κυττάζωμε ἀπ' εὐθείας
τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, ἄς ἀφήσουμε νὰ καταταγῇ ἡ ψυχὴ μας

ἀναβαθμοὺς (τρὶα ἀντίφωνα), ὁ δὲ πλάγιος δ' περιέχει δώδεκα
ἀναβαθμοὺς (τέσσαρα ἀντίφωνα), ἧτοι $7 \times 9 = 63 + 12 = 75$.

Ἐρμηνείαν εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς τῶν ὀκτῶ ἤχων ἔγραψαν
πάλα μὲν ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος ὁ Ξανθόπουλος², ἔπειτα δὲ
ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ἐρμηνείαν ἐκτενεστάτην, ἐν
βιβλίῳ τὸ ὁποῖον ὠνόμασε «Νέαν Κλίμακα» καὶ τὴν ὁποίαν ἐξέ-
δωκεν ἐσχάτως (δευτέραν ἐκδοσιν) ἐν Βόλῳ ὁ Σωτήριος Ν. Σχοι-
νᾶς· εἶναι δὲ βιβλίον ὠφελιμώτατον καὶ διδακτικώτατον, εἰς ἔν-
θεον ἔρωτα κινοῦν τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Ταῦτα περὶ τοῦ α' ἀντιφώνου τοῦ δ' ἤχου, ἅπερ εὐλαβῶς
παρατίθεμαι τοῖς ἀδελφοῖς. (Β' 1 Τιμ, Β' 2) ἵνα ψάλλωσι κατὰ
τάξιιν.

Σύρος

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

2. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη τοῦ Νικηφόρου Καλλίστου εὐρίσκειται ἐν χειρο-
γράφῳ ιζ' αἰῶνος (φύλ. 158α-210β) εὐρίσκομένῳ παρ' ἐμοί, τοῦ ὁποίου
ἰδὲ περιγραφὴν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ἔτος ΙΘ' (1941), ἀριθ. 9 σελ. 69-70.

μὲ τὸ νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερα ἓνα ἀπὸ τὰ τροπάρια αὐτά, ποὺ εἶναι ἴσως τὸ πιὸ ὠραῖο ἀπ' ὅλα. Στὸς στίχους του, μὲ ὑπέροχες εἰκόνες, μιλά ὁ ἄσωτος, ὁ ἁμαρτωλός, ποὺ μετανοεῖ καὶ ζητᾷ ἀπὸ τὸν οὐράνιο πατέρα τὴν ἄφεσι. Εἶναι εἰκόνες ὀλότελα διαφορετικὲς ἀπὸ ἐκεῖνες τῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ στὸ ἴδιο πνεῦμα. Εἶναι λόγια, ποὺ κάνουν στὸν καθένα μας νὰ καταλάβῃ καλύτερα τί περιέχει ἐκεῖνο τὸ «ἥμαρτον», ποὺ εἶπε ὁ ἄσωτος πέφτοντας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα του.

Μ' ἔβαλες—λέγει ὁ ἱερός ὑμνωδός στὸν Θεὸ—σὲ τόπο, ποὺ ἦταν γεμάτος ἀπὸ ἀληθινὴ ζωὴ καὶ καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτία. Μοῦ τὰ ἔδωσες δηλαδὴ ὅλα γιὰ νὰ ζήσω σὰν ἅγιο παιδί σου. Ἀλλὰ ἐκεῖ ἐγὼ δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ σπείρω τὴν ἁμαρτία. Πῶς; Μὲ τὸν βίο μου, ποὺ στάθηκε ἔξω ἀπὸ τὸν νόμο σου καὶ τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιο.

Κι' ἔτσι ἦρθε ἡ ὥρα ποὺ θέρισα τὰ στάχυα τῆς ἀμελείας μου καὶ στίβαξα τίς πράξεις μου τίς κακὲς καὶ κατακριτές, τίς ἀνώφελες κι' ὀλέθριες σὲ πολλὰ δράγματα, σωρὸ μεγάλο.

Τίς βλέπω πόσο πολλὲς εἶναι καὶ τίς ἔχω μπροστά μου γιὰ πάντα. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο κακὸ δὲν εἶναι αὐτό. Εἶναι κάτι ἄλλο. Τὸ ὅτι δὲν μὲ τρόμαξαν, δὲν μ' ἔκαναν νὰ ἔλθω σὲ συναίσθησι. Δὲν ἔστρωσα τὰ δέματα αὐτὰ στὸ ἄλῳνι τῆς μετανοίας.

Κι' ἔτσι ἄφησα νὰ περάσῃ ὁ καιρὸς ἀχρησιμοποίητος, μὴν ἔχοντας μιμητὴ τὸν Ἄσωτο τῆς παραβολῆς, ποὺ σηκώθηκε καὶ παρατῶντας τὴ μακρυνὴ χώρα, ὅπου πεινοῦσε κι' ὑπέφερε, γύρισε στὸν πατέρα του.

Ἡ συνήθεια μ' ἔκανε ἀδύνατο καὶ μ' ἐμποδίζει τώρα νὰ ἔρθω κοντά σου, νὰ μετανοήσω ἀληθινά. Γι' αὐτὸ σὲ παρακαλῶ, σοῦ δέομαι, προαιώνιε γεωργὲ τῶν ψυχῶν μας. Ἄς πνεύσῃ ὁ ἄνεμος τῆς χάριτός σου καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας σου στὸν βίο μου. Κι' ὁ ἄνεμος αὐτὸς ἄς λιχνίσῃ τὸ ἄχερο τῶν ἔργων μου, πετῶντας μακριὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου κάθε κακὸ κι' ἀχρηστοαἴσθημα, κάθε κακὴ κι' ἀχρηστὴ σκέψι.

Κάμε, Κύριε, νὰ ἀπομείνῃ στὸν βίο μου ἀπὸ τώρα καὶ πέρα τὸ σιτάρι τῶν καλῶν ἔργων, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀξίωσέ με μὲ τὴ χάρι σου καὶ τὴν εὐσπλαγχνία σου. Ἀπ' αὐτὴ τὴ χάρι τὰ περιμένα ὅλα, ποὺ ἀναπληρώνει τίς ἐλλείψεις κι' ἐνισχύει τὴν ἀδυναμία.

Κι' ἔτσι, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ φύγω ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμο, ἄς εἶμαι ἓνας σωρὸ ἀπὸ καθαρὸ σιτάρι, ποὺ θὰ βάλῃς στὴν οὐράνια ἀποθήκη σου, ἄς εἶμαι ἓνα μετανοημένο ἀληθινὰ κι' ἀναγεννημένο παιδί σου, ποὺ θὰ τὸ βάλῃς στὴν οὐράνια βασιλεία σου, μαζὶ μ' ὅλους ὅσοι σ' ἀγάπησαν κι' ἀκολούθησαν τὰ προστάγματά σου ἐδῶ στὴ γῆ.

Αὐτά, εἶναι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπλοποιημένα καὶ σὲ περίφρασι, τὰ κατασκευαστικὰ λόγια τοῦ ὡραίου αὐτοῦ τροπαρίου, ποὺ ἐψάλλη στὸν ἑσπερινὸ χθές. Ἄς τυπωθοῦν στὶς ψυχές μας, ἄς ἀνεβοῦν στὰ χεῖλη μας καὶ ἄς γίνουν γιὰ τὸν καθένα μας ἡ προσευχὴ τῆς μετανοίας, ποὺ μᾶς ταιριάζει. Ἀμήν.

Κυριακὴ 16 Φεβρουαρίου (Ἀπόκρεω)

(Ματθ. κε' 31-46)

«Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». [Στιχ. 40].

Γ' Ἐφ' ὅσον δεῖξατε ἀγάπην σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μου αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους, σ' ἐμένα τὴ δεῖξατε].

Γιὰ τὴν ἐσχάτη ἡμέρα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὴ μεγάλη καὶ ἐπιφανῆ ἡμέρα τῆς Κρίσεως, δὲν μίλησαν μόνον οἱ προφῆται, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Μίλησε γιὰ τὸ πότε καὶ πῶς θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ τί θὰ γίνῃ μέσα σ' αὐτή. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, ἀπ' ὅλα ὅσα θὰ συμβοῦν τότε, περιέχεται στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα ποὺ ἀκούσαμε. Εἶναι ἡ διαδικασία τῆς κρίσεως, οἱ ἐρωτήσεις, ποὺ θ' ἀπευθύνῃ ὁ βασιλεὺς Χριστὸς σὲ ὅλους μας, καὶ οἱ ἀπαντήσεις, ποὺ θὰ τοῦ δώσουμε, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες ἄλλοι θὰ τοποθετηθοῦν στὰ δεξιὰ του καὶ ἄλλοι θὰ καταδικασθοῦν σὲ αἰώνια κόλασι.

Μὲ φρικτὴ συντομία ὁ Ἰησοῦς προφητεῖ καὶ παριστάνει τὴ διαδικασία αὐτή, ποὺ ὁ ἴδιος ἔχει καθορίσει ἀπὸ πρὶν. Ἦλθε στὸν κόσμον ἀπὸ ἀγάπην, ὡς ἀγάπην, γιὰ τὴν ἀγάπην. Καὶ τὴν ἀγάπην, ποὺ μᾶς ζητᾷ ὡς ἀνταπόδοσι πρὸς τὴ δική του, μᾶς εἰδοποιεῖ ρητᾶ, ὅτι πρέπει νὰ τοῦ τὴ δεῖξουμε ἀγαπῶντας τὸν διπλανό μας. Στὸ πρόσωπο τοῦ πλησίον μας, ἰδίως τοῦ φτωχοῦ, τοῦ κατατρεγμένου, τοῦ πάσχοντος, πρέπει νὰ βλέπουμε τὸν ἴδιον.

Κατὰ τὴν Δευτέρα, λοιπόν, Παρουσία, ὅταν θὰ σταθοῦμε μπροστὰ στὸ φοβερὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ, δὲν θὰ μᾶς ζητηθῇ λόγος γιὰ τίποτε ἄλλο παρὰ γιὰ τὸ ἂν ἐκπληρώσαμε τὸ πρωταρχικὸ καὶ μεγάλο αὐτὸ χρέος. Ἄν ἀγαπήσαμε τὸν ἀδελφὸ μας.

Στὴ φυλακὴ ἤμουν καὶ μ' ἐπισκεφθήκατε. Γυμνὸς ἤμουν καὶ ρίξατε στοὺς ὤμους μου ἓνα ροῦχο. Πεινοῦσα καὶ μοῦ προσφέρατε ψωμί. Διψοῦσα καὶ μοῦ δώσατε νερό. Ἦμουν ἄρρωστος καὶ με περιποιηθήκατε. Ξένος καὶ μοῦ ἀνοίξατε τὴν πόρτα σας. Δὲν ξεχωρίζει ὁ Ἰησοῦς τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ἀπ' ὅλους τοὺς ἐνδεεῖς

αυτούς. Αυτοὶ τὸν ὑποδύονται, αὐτοὶ τὸν ἐκπροσωποῦν. "Ὅσοι παραβλέπουν καὶ περιφρονοῦν αὐτούς τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς του, παραβλέπουν καὶ περιφρονοῦν τὸν ἴδιο.

Χριστιανός, λοιπόν, ἀληθινός καὶ προσκυνητῆς γνήσιος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνος, πού ἐπιδιώκει τὴ συναναστροφή τῶν ταπεινῶν, τῶν καταδικασμένων ἀπὸ τὸν κόσμον, τῶν ἀποκλήρων, τῶν πασχόντων. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς βρίσκεται ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Στὸ πρόσωπο αὐτῶν τὸν προσκυνοῦμε καὶ τὸν λατρεύουμε, ὅταν προστρέχουμε στὶς ἀνάγκες τους, ὅταν τοὺς προσφέρουμε τὴν ἀγάπη μας.

Ἄλλὰ θὰ ρωτήσῃ τώρα κανεὶς. Γιατί ἄρα γε ὁ Κύριος παρέλειψε στὴ σημερινὴ ὁμιλία του γιὰ τὴ μέλλουσα κρίσι τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθρούς καὶ περιορίζεται μονάχα στὴ στοργὴ καὶ στὴ σύντρεξι τῶν ἐνδεῶν ἀδελφῶν μας; Ποιὰ ἄλλη ἀγάπη εἶναι ἀνώτερη ἐκείνης πού στρέφεται πρὸς τοὺς ἐχθρούς; Τὸ ἐρώτημα εἶναι δικαιολογημένο. Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθρούς εἶναι ὑψηλότερη ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς πάσχοντες. Ὡστόσο, ἂν σκεφθῆς καὶ προσέξῃς, θὰ δῆς ὅτι κι' οἱ ἐχθροὶ περιλαμβάνονται στοὺς πεινασμένους, τοὺς διψασμένους, τοὺς ἀρρώστους, τοὺς ἐγκαθειρμένους καὶ τοὺς ξένους.

Τί εἶναι ὁ ἐχθρός σου; Ἡ καρδιά του λιμώττει ἀπὸ ἀγάπη, εἶναι μιὰ ἔρημος ἀπὸ ἀγάπη. Ἐχει, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀνάγκη νὰ τοῦ προσφέρῃς τὸ ψωμὶ καὶ τὸ νερὸ τῆς ἀγάπης. Εἶναι ἓνας ἀρρώστος χίλιες φορὲς πιὸ ἀξιουσιμπόμενος ἀπὸ ὅποιον ὑποφέρει στὸ σῶμα. Πρέπει, λοιπόν, νὰ τοῦ συμπαρασταθῆς μὲ τὴν ἀμνησικακία, τὴ συγχωρητικότητα, τὴν ἀνταπόδοσι καλοῦ ἀντὶ κακοῦ, γιὰ νὰ τὸν γιάνῃς μὲ τὴ ζωοποιὸ ἀγάπη. Εἶναι ἓνας δέσμιος τοῦ μίσους, τῆς ἰδιοτελείας, τοῦ ψεύδους. Καὶ πρέπει ἄρα νὰ τὸν ἐπισκεφθῆς στὰ δεσμὰ του, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃς ὄχι μιὰ ἀπλὴ παρηγοριά, ἀλλὰ νὰ τοῦ λυώσῃς αὐτὰ τὰ δεσμὰ μὲ τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης σου. Εἶναι ἓνας ξένος, πού χτυπᾷ μὲ τὴ συμπεριφορὰ του ὄχι τὸ δίκιο σου, ὄχι τὰ ἀγαθὰ σου, ἀλλὰ τὴν πόρτα, τὴν καρδιά σου. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, μὲ τὰ πλήγματα πού καταφέρει ἐναντίον σου, δὲν κάνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ κρούῃ τὴ θύρα τῆς καρδιάς σου καὶ νὰ ζητᾷ φιλοξενία μέσα ἐκεῖ.

Ἄν ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀνέφερε ρητὰ τοὺς ἐχθρούς, δὲν τὸ ἔκανε γιὰ νὰ τοὺς παραλείψῃ, ἀλλὰ γιατί θὰ ἦταν πολὺ νὰ πῆ ὅτι τὸν ἐκπροσωποῦν κι' αὐτοί. Οἱ κατατρεγμένοι, οἱ πονεμένοι, οἱ φτωχοὶ μποροῦν νὰ τὸν ἐκπροσωποῦν, γιατί ἐκουσίως ἀνέλαβε ὅλη τὴν ταπεινώσι καὶ τίς θλίψεις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἐν συνεχείᾳ τῶν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου» δημοσιευθέντων στοιχείων ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὸ Δ. Σ. τοῦ ΤΑΚΕ ἰσολογισμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ, δημοσιεύομεν κατωτέρω στοιχεῖα τούτου ἀναγόμενα εἰς τὸν Κλάδον Ἀσθενείας.

ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ.

Ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις κατὰ τὸ ὑπόλογον ἔτος παρεσχέθη :

α') Ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διὰ 74 νοσοκομείων καὶ κλινικῶν συμβεβλημένων, εἴτε μὴ, καὶ 2 Σανατορίων. Ἐπίσης δι' ἀμέσου συνεργασίας 12 μικροβιολογικῶν καὶ 7 ἀκτινολογικῶν ἐργαστηρίων ὡς καὶ 13 φαρμακείων.

β') Ἐν Ἐπαρχίαις διὰ 228 Κλινικῶν καὶ Νοσοκομείων καὶ 1 Σανατορίου. Ἐπίσης δι' ἀμέσου συνεργασίας 32 μικροβιολογικῶν καὶ 19 ἀκτινολογικῶν ἐργαστηρίων, ὡς καὶ διὰ 36 φαρμακείων ἢ καὶ ἄλλων συνεργασθέντων ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν Κλινικῶν.

Ἐπίσης ἐξυπηρετήθησαν οἱ ἀσθενεῖς καὶ διὰ τῶν Φαρμακείων καὶ Ἐργαστηρίων τῶν Κλινικῶν καὶ Νοσοκομείων, εἰς ἃ ἐνοσηλεύθησαν.

Νοσοκομειακὴ κίνησις. Κατὰ τὸ κρινόμενον ἔτος 1955-56 ἐνοσηλεύθησαν ἐν συνόλῳ 2.375 ἀσθενεῖς. Ἀμεσοὶ μὲν 1.343, ἔμμεσοὶ δὲ 1.032.

Οἱ νοσηλευθέντες κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν ἔχουν ὡς ἐξῆς :

Ὁ δίκαιος, ὁ ἀθῶος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν πάσχων σ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἀλλὰ ὁ ἐχθρὸς, ὁ κινούμενος ἀπὸ τὸν Διάβολο, ὅσο ἀξιολύπητος κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ ὡς σύμβολο τοῦ Χριστοῦ.

Πρότυπο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, σ' αὐτὰ πὺ μᾶς ζητᾶ, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς. Αὐτὸς ἀγάπησε καὶ συμπαραστάθηκε ὄχι μόνο τοὺς φτωχοὺς, τοὺς ἀρρώστους καὶ τοὺς ἀποκλήρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς του. Μετὰ τὴν πτώσι τῶν πρωτοπλάστων, τὸ ἀνθρώπινο γένος, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγειρε τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατέβηκε στὴ γῆ, δὲν ἦταν μονάχα μιὰ μᾶζα ὀδύνης, ἀλλὰ κι' ἓνας ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἄν ὁ ἐχθρὸς μας δὲν εἶναι ὁ Χριστός, ὅπως εἶναι ὁ νησιτικός, ὁ διψασμένος, ὁ ἀδικημένος, ὁ ἀρρωστος, γινόμεστε ἐμεῖς σὰν τὸν Χριστό, ὅταν ἀγαπᾶμε τὸν ἐχθρό μας. Γιατὶ κι' ὁ Ἰῖδς τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀγάπησε, «ἐχθροὺς ὄντας αὐτοῦ», ὅπως λέγει ὁ μέγας Παῦλος.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Έτος	Άμεσοι	%	Ξμμεσοι	%	Σύνολον
1952/53	860	59	577	41	1.437.—
1953/54	621	40	682	52	1.303.—
1954/55	748	57	575	43	1.323.—
1955/56 } 18/μηνον }	1.343	57	1.032	43	2.375.—

Ηδξημένη εμφανίζεται ή νοσηλευτικότητα κατά τὸ κρινόμενον 18μηνον, τούτου ὀφειλομένου εἴτε εἰς ἐποχιακοὺς λόγους, εἴτε πιθανῶς καὶ εἰς τὴν εὐρύτεραν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἰδίως νοσοκομείου, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐπεβλήθησαν περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐξωνοσοκομειακὴν περίθαλψιν.

Ἡ περίθαλψις παρεσχέθη εἰς Νοσηλευτήρια :

Έτος	Ἐν Ἀθήναις	%	Ἐν Ἐπαρχίαις	%	Σύνολον	
1952/53	504	35%	933	65%	1.437.—	100
1953/54	456	35%	847	65%	1.303.—	100
1954/55	507	38%	816	62%	1.323.—	100
1955/56 } 18/μηνον }	854	36%	1.521	64%	2.375.—	100

Οἱ ἐν Ἀθήναις νοσηλευθέντες ἐξ ἐπόψεως προελεύσεως διακρίνονται :

Έτος	Σύνολον νοσηλευθέντων ἐν Ἀθήναις	Ἐξ Ἐπαρχιῶν	%	Ἐκ περιφερείας Ἀθηνῶν	
1952/53	504	369	73	135	27
1953/54	456	317	69	139	31
1954/55	507	360	71	147	29
1955/56 } 18/μηνον }	854	623	73	231	27

Οὕτω τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξ ἐπαρχιῶν νοσηλευθέντων ἐν Ἀθήναις σημεῖοι ἑλαφρὰν αὐξήσιν (73 % ἔναντι 71 % τοῦ προηγηθέντος ἔτους).

Μέση διάρκεια νοσηλείας. Ὡς ἐλέχθη, οἱ νοσηλευθέντες κατά τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν 18μηνον, ἀνῆλθον εἰς 2.375. Αἱ διαυυθεῖσαι δὲ ἡμέραι παραμονῆς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ εἰς 44.448. Ἄρα ἡ μέση διάρκεια διὰ πάσας τὰς νόσους ἀνῆλθεν εἰς 18,7 ἡμέρας, ἀντὶ 21,1 τοῦ ἔτους 1954-55.

“Αν ἐκ τῆς ὄλης κινήσεως τῆς νοσηλείας ἀπομονώσωμεν τὴν φυματιώσιν ὡς σοβαρῶς ἐπιδρῶσαν ἐπὶ τῶν γενικῶν δεικτῶν, λόγῳ τῆς παρατεταμένης διαρκείας αὐτῆς, παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα :

Ἔτος	Ἀτομα	Ἡμέραι	Μέση διάρκεια
1952/53	1.402	24.891	17,7
1953/54	1.283	25.310	19,7
1954/55	1.301	25.737	19,7
1955/56 } 18/μηνον }	2.350	40.708	17,3

“Αρα, κατὰ τὴν κρινομένην περίοδον, ἡ μέση διάρκεια εὐρέθη εἰς τὸ χαμηλότερον, ἐν σχέσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, ἐπίπεδον τῶν 17,3 ἡμερῶν, σημειώσασα οὕτω πτώσιν κατὰ 12 % ἔναντι τῶν δύο προηγούμενων χρήσεων 1953-54 καὶ 1954-55.

Εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγω πτώσιν συνετέλεσαν κατὰ κύριον λόγον τὰ ληφθέντα ἐν γένει μέτρα παρακολουθήσεως καὶ ἐλέγχου τῆς νοσηλείας καὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς.

Τοῦτο καταφαίνεται ἰδίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς νοσηλευθέντας (ἐκτὸς φυματιώσεως) ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τῶν ὁποίων κυρίως ἠδυνήθησαν νὰ ἔχουν πλέον ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τὰ μέτρα ταῦτα. Οὕτω:

Ἔτος	ἄτομα	Ἀθηνῶν		ἄτομα	Ἐπαρχιῶν	
		ἄτομα	μέση διάρκεια		ἡμέραι	μέση διάρκεια
1953/54	443	13.378	29,8	840	11.932	14,2
1954/55	497	13.601	27,3	804	12.136	15
1955/56 } 18/μηνον }	836	20.379	24,3	1.514	20.329	13,4

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ μέση διάρκεια δι’ ὅλας τὰς νόσους (πλὴν τῆς φυματιώσεως) διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας κατῆλθε ἐκ τῶν 27,3 ἡμερῶν εἰς 24,3 ἡμέρας, διὰ δὲ τὰς Ἐπαρχίας ἐκ τῶν 15 ἡμερῶν κατῆλθεν εἰς 13,4 ἡμέρας.

“Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παρατηρουμένην μεταξὺ διαρκείας Ἀθηνῶν καὶ Ἐπαρχιῶν διαφορὰν, αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ νοσηλευτήρια τῶν Ἀθηνῶν, συγκεντροῦν πάντοτε τὰς μᾶλλον σοβαρὰς καὶ παρατεταμένας νοσήσεις.

Δαπάναι νοσηλείας. Τὰ μὲν ἔσοδα τοῦ κλάδου ἀνῆλθον εἰς δραχ. 4.539.539, αἱ δὲ δαπάναι αὐτοῦ εἰς δραχ. 4.324.413 ἀντὶ δραχ. 2.839.529, εἰς ὅσας ἀνῆλθον αὐταὶ κατὰ τὸ προλαβὸν 12μηνον διάστημα.

Ἀναλυτικῶς αἱ δαπάναι ἔχουν ὡς ἐξῆς :

Εἶδος δαπάνης	1954/55	1955/56 18/μηνον
1. Νοσήλια	1.539.661.—	2.562.232.—
2. Χειρουργικά	179.604.—	230.352.—
3. Φάρμακα	418.170.—	646.148.—
4. Ἐργαστήρια	340.572.—	438.922.—
5. Πρόσθ. νοσηλεία καὶ πα- ρακλ. θεραπεία	125.416.—	193.011.—
6. Ἐπίδομα φυματικῶ	3.000.—	13.000.—
7. Ἀμοιβαὶ Ἱατρῶν	184.680.—	224.626.—
8. Ἐπίδομα τοκετοῦ	45.303.—	5.699.—
9. Διάφορα	3.123.—	10.423.—
	<u>2.839.529.—</u>	<u>4.324.413.—</u>

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μείζονος διαρκείας τοῦ κρινομένου ἔτους ἐναντι τοῦ προηγουμένου, ἡ παρουσιαζομένη εἰς τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τοῦ κλάδου τούτου διόγκωσις, δύναται νὰ κριθῆ ὡς ἀκριβῶς ἀνάλογος.

Σημασίαν ἔχει τὸ μέσον νοσήλιον τὸ ἐξευρισκόμενον ἐκ τοῦ ἀθροί-
σματος τῶν κονδυλίων ὑπὸ στοιχ. 1 καὶ 2 τοῦ πίνακος ἧτοι : «νοσήλια»
καὶ «χειρουργικά», ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν νοσηλευθέντων :

	1954/55	1955/56
Νοσήλια	1.539.661.—	2.562.232.—
Χειρουργικά	179.604.—	230.352.—
	<u>1.719.265.—</u>	<u>2.792.584.—</u>
Νοσηλευθέντες	1.323.—	2.375.—
μέσον νοσήλιον κατ' ἄτομον . . .	1.299.—	1.175.—

Ἡ πτώσις αὕτη δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς ἀπότοκος τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως εἰς εὐρύτεραν κλίμακα δημοσίων ἢ ἡμιδημοσίων νοσηλευτηρίων, τὰ
ὅποια χωρὶς νὰ ὑπελείφθησαν εἰς καλὴν παροχὴν νοσηλείας, παρουσιάσαν
ἐν τούτοις κόστος χαμηλότερον.

Τὸ μέσον κόστος νοσηλείας κατ' ἀσθενῆ, ὑπολογιζόμενον ἐπὶ πάντων
τῶν ἐξόδων τοῦ κλάδου (ἐκτὸς ἐπιδόματος τοκετοῦ) ἔχει ὡς ἐξῆς :

Διὰ τὸ ἔτος 1954-55 (ἔξοδα 2.839.529 μεῖον ἐπίδ. τοκετοῦ 45 303: 1.323 = μέσον νοσήλιον κατ' ἀσθενῆ δρχ. 2.112). Διὰ τὸ ἔτος 1955-56 (ἔξοδα 4.324.413 — ἐπίδ. τοκετοῦ 5.699 : 2.375 = δρχ. 1.818). Ἄρα τὸ μέσον κόστος σημειοῦ πτώσιν πρὸς δρχ. 29⁴ κατ' ἀσθενῆ ἢ κατὰ 14 % περίπου.

Ἡμερήσιον νοσήλιον. Τοῦτο ὑπολογιζόμενον ἐπὶ μὲν τῶν ὑπ' ἀριθ. 1 - 2 «νοσήλια - χειρουργικὰ» κονδυλίων τοῦ ἀνωτέρω πίνακος τῶν δαπανῶν ἔχει, κατὰ σύγκρισιν, πρὸς τὸ προηγηθὲν ἔτος 1954 - 55, ὡς ἐξῆς :

Τόπος νοσηλείας	ἀριθμὸς ἀσθενῶν	ἡμέραι νοσηλείας	Μέση διάρκεια	Νοσήλια καὶ χειρουργικὰ	μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον
			1954/55		
Ἀθηνῶν					
Φυματώσεις . .	10	1.642	164,2	142.180	86,6
Λοιπαὶ νόσοι . .	497	13.601	27,3	922.590	67,8
Σύνολον Ἀθηνῶν	507	15.243	30	1.064.770	69,8
Ἐπαρχιῶν					
Φυματώσεις . .	12	1.019	84,9	44.285	43,4
Λοιπαὶ νόσοι . .	804	12.136	15	610.210	50,2
Σύν. Ἐπαρχιῶν.	816	13.155	16,1	654.495	49,7
Γεν. Σύν. 54/55	1.323	28.398	21,4	1.719.265	60,5

Τόπος νοσηλείας	ἀριθμὸς ἀσθενῶν	ἡμέραι νοσηλείας	Μέση διάρκεια	Νοσήλια καὶ χειρουργικὰ	μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον
			1955/56		
Ἀθηνῶν					
Φυματώσεις . .	18	3.105	172	296.520	95,4
Λοιπαὶ νόσοι . .	836	20.379	24,3	1.375.452	67,4
Σύνολον Ἀθηνῶν	854	23.484	27,5	1.671.972	71,1
Ἐπαρχιῶν					
Φυματώσεις . .	7	635	90,7	32.935	52,8
Λοιπαὶ νόσοι . .	1.514	20.329	13,4	1.087.677	53,5
Σύν. Ἐπαρχιῶν.	1.521	20.964	13,8	1.120.612	53,4
Γεν. Σύν. 55/56	2.375	44.448	18,7	2.792.584	63,8

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι τὸ μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον (ἐνδίαττησις καὶ χειρουργικὰ) τῶν ἐν Ἀθήναις νοσηλευθέντων ἀνῆλθε διὰ πάσας τὰς νόσους εἰς 71,1 δρχ. ἀντὶ δρχ. 69,8 τοῦ προλαβόντος ἔτους 1954-55. Τὸ μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον τῶν ἐπαρχιῶν ἀνῆλθεν εἰς 53,4 ἔναντι 49,7 τοῦ προλαβόντος ἔτους, τὸ δὲ ἡμερήσιον νοσήλιον δι' ἅπασαν τὴν χώραν εἰς 63,8 ἀντὶ 60,5 τοῦ προηγθέντος ἔτους 1954-55.

Ἡ παρατηρούμενη ἄνοδος, ἀνερχομένη εἰς 5 καὶ ἡμισυ περίπου ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν προῆλθεν ἐκ τῆς ἀνατιμήσεως τῶν νοσηλίων τινῶν ἐκ τῶν μεθ' ὧν τὸ Τ.Α.Κ.Ε. συνεργάζεται, Νοσοκομείων καὶ Κλινικῶν.

Ἄν, ἐν τούτοις, εἰς τὰ ἔξοδα τῆς κατηγορίας ταύτης, εἰδικῶς τὸ ἡμερήσιον κόστος σημειοῖ τὴν μικρὰν ταύτην ἐκ 5 1/2% περίπου αὔξησιν, ὡς φυσικὸν ἐπακολουθήματα τῆς ἀνατιμήσεως τοῦ τιμολογίου τῶν Νοσοκομείων καὶ Κλινικῶν, εἰς τὰ λοιπὰ, ἐν τούτοις, εἶδη ἐξόδων νοσηλείας (φάρμακα, ἐργαστήρια, πρόσθετος νοσηλείας κλπ.), τῶν ὁποίων τὴν πορείαν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπηρεάσουν τὰ ληφθέντα μέτρα παρακολούθησεως καὶ ἐλέγχου, παρατηρεῖται πτωσις τῶν δεικτῶν ὡς ἀκολουθοῦσι:

Πίναξ	1954—1955		1955—1956	
	ἡμέραι 28.398	ἡμερήσιον κόστος	ἡμέραι 44.448	ἡμερήσιον κόστος
3. Φάρμακα	418.170	14,7	646.148	14,5
4. Ἐργαστήρια	340.572	11,9	438.922	9,8
5. Πρόσθετα νοσήλια	125.416	4,4	193.011	4,3
7. Ἀμοιβαὶ ἰατρῶν	184.680	6,5	224.626	5
6. καὶ 9. Διάφορα	6.123	0,2	23.423	0,5
	1.074.961	37,9	1.526.130	34,3

Εἶναι χαρακτηριστικὴ καὶ ἐρμηνευτικὴ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν ἐφαρμοσθέντων εἰς τὴν χρῆσιν φαρμάκων, ἐργαστηρίων κ.λ.π. εἰδῶν μέτρων ἐλέγχου ἢ παρὰ τὴν ἄνοδον τῶν διαφόρων τιμαριθμῶν πτωσις τοῦ κόστους, τῶν ἐπὶ μέρους δαπανῶν τοῦ ἀνωτέρω πίνακος.

Τέλος τὸ κόστος νοσηλείας ὡς πρὸς τὰς ἐν γένει δαπάνας ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἔτος	Νοση- λευθέντες	ἡμέραι νοσηλείας	μέση διάρκεια	δαπάνη (ἐκτὸς τοκετοῦ)	μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον
1954/55	1.323	28.398	21,4	2.794.216	98,40
1955/56	2.375	44.448	18,7	4.318.714	97,15

Συνάγεται ἐκ τούτων ὅτι:

Ἐκ τῆς πτώσεως τῆς μέσης διαρκείας προέκυψεν ὠφέλεια 6.377 ἡμερῶν (ἀριθμὸς νοσηλευθέντων 2.375 X μέσῃ διάρκειαν ἔτους 1954/55= ἡμέραι 50.825 μείον πραγματοποιηθεῖσαι ἡμέραι νοσηλείας 1955/56, 44.448=ἐπιτευχθεῖσα διαφορά ἡμερῶν 6.377 X τὸ μέσον ἡμερήσιον νοσήλιον 1945/1955 ἐκ δρχ. 98,4=627.496.

Δύναται ἐπομένως νὰ λεχθῆ ἔν κατακλειδί ὅτι παρὰ τὴν ὕψωσιν τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τῶν δαπανῶν νοσηλείας, αἱ ἐπιτευχθεῖσαι ὑπὲρ τοῦ Ταμείου διαφοραί, εἴτε ὡς πρὸς τὴν μέσῃ διάρκειαν, εἴτε ὡς πρὸς τὸ μέσον νοσήλιον, ἐπέφεραν ἄμεσον ὠφέλειαν, συμποσομένην εἰς δρχ. 627.496.— διὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν 18/μηνον διάστημα.

Περαίνοντες, δυνάμεθα, νομίζομεν, νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ δραστηριότης τοῦ Ταμείου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς πόρους, παρὰ τὰς δυσκόλους συνθήκας, εἰς προσωπικὸν καὶ λοιπὰ μέσα, ἀνεπτύχθη καὶ κατὰ τὸ ὑπόλογον ἔτος εἰς βαθμὸν ἱκανοποιητικόν, ὡς τοῦτο μαρτυροῦν τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὸν τομέα τῶν παροχῶν ἠυξήθησαν, κατὰ τὸ δυνατόν, αἱ συντάξεις καὶ ὠργανώθησαν καλλίτερον τὰ τοῦ κλάδου Ἀσθενείας ὥστε νὰ πραγματοποιηθοῦν σοβαραὶ οἰκονομίαι, λόγῳ ἰδίως τῆς μειώσεως τῆς μέσης διαρκείας τῆς νοσηλείας.

Συντελεσθῆ διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ταμείου, ἢ ἀπογραφῆ τῶν ἡσφαλισμένων καὶ τῶν συνταξιούχων καὶ ἐδημιουργήθη ἐκ τοῦ λόγου τούτου τὸ ἀπαραίτητον ὕλικόν, ὅχι μόνον διὰ τὴν μελέτην πλείστων καθημερινῶς παρουσιαζομένων ζητημάτων τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἀλλὰ εἰδικῶς καὶ διὰ τὴν ἀναλογιστικὴν μελέτην τοῦ Ταμείου, ἣτις καὶ ἀνετέθη εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀρισθέντα πρὸς τοῦτο πρόσωπα. Ἄν δὲ κατωρθοῦτο ἡ ψήφισις τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἐκκρεμοῦντος νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου ρυθμίζονται ζωτικά διὰ τὸ Ταμεῖον ζητήματα, ὅπως τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς, τοῦ διακανονισμοῦ τῶν προπολεμικῶν εἰσφορῶν τῶν ἡσφαλισμένων, τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ προσωπικοῦ κλπ., καὶ ἂν ἐπελύοντο ὀρισμένα ἄλλα ἐκκρεμῆ τοιαῦτα, περὶ τῶν ὁποίων κατὰ καιροὺς ἀνεφέρθημεν, τὰ πεπραγμένα τοῦ ἔτους θὰ ἐνεφανίζοντο ἀναμφιβόλως πλεόν πλούσια καὶ πλεόν ἱκανοποιητικά.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδες. Ἀνδρέαν Δημητρόπουλον, Κάτω Ἀχαΐαν Πατρῶν. Ἡ διακοπὴ ὤφειλετο εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 17 - 18 φύλλου τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ Ταχυδρομεῖον Κάτω Ἀχαΐας εἶχεν ἀναγράψαι τὴν πληροφορίαν ὅτι ἀνεχωρήσατε ἐκ Κ. Ἀχαΐας (23 - 9 - 1956). Ἡδη σὰς ἐπανεγράψαμεν εἰς ἀμφοτέρω τὰ περιοδικά.—**Αίδες.** Ἀνδρέαν Δάφνον, Ρεῦμα Μυτιλήνης. Μερὶ μνη τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μηθύμνης σὰς ἐνεγράψαμεν εἰς τὰ περιοδικά «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος».—**Αίδες.** Ἀπόστολον Καλιαμπόν, Συνοικισμόν Καταφυγιωτῶν Κατερίνης. Δυστυχῶς εἰς τὰς ἀποσταλείσας καταστάσεις δὲν περιελαμβάνετο τὸ ὄνομά σας, ἐκ παραδρομῆς ἴσως. Τὸ πρῶτον ἐπληροφορήθημεν τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας. Δυπούμεθα διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἰκανοποιήσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν λόγῳ ἐξαντήσεως τῶν τευχῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Ταχυδρομικῶς θὰ λάβετε τὰ φύλλα ἀπὸ 1 - 1 - 1957.—**Αίδες.** Παντελ. Καρακώσταν, Δίλοφον Ζαγορίου. Τὸ περιοδικὸν τὸ ὁποῖον ἐλαμβάνετε ἐστέλλετο εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Κοιμήσεως Θεοτόκου Διλόφου. Δι' ἀποφάσεως ὁμοῦ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐποπτευοῦσης τὰ περιοδικά «Ἐφημέριος» καὶ «Ἐκκλησία» εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς ἀποστέλλεται νῦν μόνον ἡ «Ἐκκλησία», ἄνευ τοῦ «Ἐφημερίου». Ἡδη σὰς ἐνεγράψαμεν καὶ θὰ λαμβάνετε καὶ τὰ δύο περιοδικά προσωπικῶς. Τὰ ζητηθέντα τεύχη τοῦ «Ἐφημερίου» σὰς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.—**Αίδες.** Πέτρον Ματθίδη, Πρόχωμα Θεσσαλονίκης. Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ὑψώσεως Τ. Σταυροῦ διωρθώθη. Σὰς ἐνεγράψαμεν συνδρομητὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χειροτονίας σας (14 - 7 - 57).—**Αίδες.** Κωνσταντῖνον Παπακωσταντίνου, Φάλαρα Φθιώτιδος. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—**Αίδες.** Κωνσταντῖνον Κοτρωνάκη, Χαλέπα Κρήτης. Τὰ περιοδικά θὰ τὰ λαμβάνετε εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν.—**Αίδες.** Λάμπρον Βασιλείου, Ἀμπελώνα Λαρίσης. Ἐνεγράφητε. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.—**Αίδες.** Δ. Ματσιακέαν, Καρδαμύλην. Ἡ ἐπιταγὴ σας ἐλήφθη. Ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.—**Αίδες.** Μιχ. Νοτίδη, Ἡγουμενίσσαν Ἰωαννίνων. Θὰ ἐξετάσωμεν τὴν ὑπόθεσιν σας καὶ θὰ ἀπαντήσωμεν σχετικῶς εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου». Διὰ τὰς εὐχὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Αίδες.** Ἐφημέριον Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Ν. Μαινεμένης. Ταχυδρομικῶς ἀπετείλαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη.—**Αίδες.** Νικόλαον Μεϊμάρη, Ραφάνην Λαρίσης. Ἐνεγράφησαν καὶ αἱ δύο ἐνορίαι. Σχετικῶς μὲ τὸ περιοδικὸν «Χαρούμενα Παιδιά» εἰδοποιήσαμεν τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἣ ὅποια καὶ ἐκδίδει τὸ ἐν λόγῳ περιοδικόν. Διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου» καὶ δι' ὅσα ἄλλα βιβλία θέλετε γράψατε ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασίου 1, Ἀθῆναι. Θὰ ἐξυπηρεσηθῆτε ἀμέσως.—**Πανος.** Ἀρχιμανδρίτην Καλλίνικον Ποῦλον.

Μερὴν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλίας σὰς ἐνεγράψαμεν εἰς ἀμφοτέρω
 τὰ περιοδικά.—**Αἶδес.** Θωμᾶν Κρικῶννη, Παλαιοχώριον Καρδίτσης.
 Ζητηθέντα ἀπεσάλησαν.—**Αἶδес.** Ἥλιαν Συμ. Παπαδόπουλον, Κιλκίς.
 Ἐκ παραδρομῆς ἀνεγράφη ὅτι μετὰ τριακονταετῆ ὑπηρεσίαν δικαιούται ὁ
 ἠσφαλισμένος σύνταξιν. Τὸ ὀρθὸν εἶναι ὅτι διὰ νὰ λάβῃ τις σύνταξιν λόγῳ
 πολυετοῦς ὑπηρεσίας πρέπει νὰ ἔχη συμπληρώσει τριακονταεπταετῆ (35)
 συντάξιμον ὑπηρεσίαν. Ἐπομένως δὲν κάμνει εἰς ὑμᾶς ἐξαίρεσιν τὸ Τ.Α.
 Κ.Ε. Ἡ εἰς τὴν Τουρκίαν ἐφημεριακὴ ὑπηρεσία δὲν ἀναγνωρίζεται παρὰ
 τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.—**Αἶδес.** Ἀριστοτέλην Ἀθανασίου, Μεσσορῶπην Παγγαίου.
 Τὴν αἰτησίαν σας διεβιάσαμεν, ὡς εἶχομεν ὑποχρέωσιν, εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.
 Ὅπως θὰ ἀνεγνώσατε ὅμως εἰς τὸ προηγουμένον τεύχος τοῦ «Ἐφημε-
 ρίου» (σιτῆλη «Εἰδήσεων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.»), τὸ Τ.Α.Κ.Ε. πρὸς τὸ παρὸν
 ἔπαυσε νὰ χορηγῇ δάνεια, λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν πρὸς τοῦτο διατεθέντων
 πιστώσεων. Ἐὰν ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ ἐγκρίνῃ τὰς αἰτηθείσας νέας
 πιστώσεις, τοῦτο θὰ ἀνακοινωθῇ ἀπὸ τῶν σιτηλῶν τοῦ «Ἐφημερίου». Πάν-
 τως αἱ αἰτήσεις δεόν ἀπαραιτήτως νὰ ὑποβάλλονται μέσῳ τῶν οἰκείων
 Ἱεραρχῶν. Ἐπομένως θὰ πρέπει ὅταν θὰ γίνῃ ἡ σχετικὴ ἀνακοίνωσις τοῦ
 Τ.Α.Κ.Ε. νὰ ὑποβάλετε νέαν αἴτησιν μέσῳ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεώς σας.—
Αἶδес. Α. Β., Βόλον. Καὶ εἰς ὑμᾶς ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τὰ αὐτά. Αἰτήσεις
 διὰ δάνεια θὰ ὑποβληθοῦν μετὰ τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.,
 ἀπαραιτήτως δὲ μέσῳ τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν. Τὰ ζητούμενα βιβλία ὑπάρ-
 χουν ἅπαντα. Ταχυδρομικῶς σὰς ἀπεστείλαμεν τιμοκατάλογον τῆς Ἀποστο-
 λικῆς Διακονίας. Διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων ὡς καὶ διὰ τὴν «Φω-
 νὴν Κυρίου» δύνασθε νὰ ἔλθετε ἀπ' εὐθείας εἰς συναντήσιν μετὰ τῆς Ἀπ.
 Διακονίας.—**Αἶδес.** Φώτιον Γκιούλον, Μεσοήνην Μεσσηνίας. Δυστυχῶς
 τὸ πρῶτον διὰ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐλάβομεν γῶσιν περὶ τῆς χειροτονίας
 σας. Τὸ περιοδικὸν ἀποστέλλει καταστάσεις πρὸς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις
 πρὸς ἐνημέρωσιν, ὡς φαίνεται δὲ τὸ ἰδικόν σας ὄνομα δὲν ἀνεγράφη. Θὰ
 λάβετε ταχυδρομικῶς τὰ τεύχη ἀπὸ 1-1-57. Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν
 δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν.—**Αἶδес.** Χριστοφόρον Τζανιδάκην, Χαμάζιον
 Σητείας Κρήτης. Τὸ βιβλίον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς τὴν 23 Δεκεμβρίου
 1957.—**Στρατιώτην** Ἰωάν. Γρηγορομιχελάκην, 52 Κ. Ἐπιστρατεύ-
 σεως. Σὰς ἀπητήσαμεν δι' ἐπιστολῆς.—**Αἶδес.** Ἰωάννην Χριστοδού-
 λου, Ἀθήνας. Ἐφ' ὅσον ἐυρίσκεσθε εἰς Ἀθήνας εἶναι σκόπιμον νὰ με-
 ταβῆτε προσωπικῶς εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν. Νομίζομεν ὅτι ἡ ἀπο-
 γοήτευσις, τὴν ὁποίαν ἐκφράζετε εἰς τὴν ἐπιστολήν σας, δὲν εἶναι δικαιολο-
 γημένη.—**Ἐφημέριον Δ. Β. Χ.** Διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου» γράψατε εἰς
 τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιῶν 1, Ἀθήνας. Σχετικῶς μὲ τὸ ἐφ'
 ἀπαξ βοήθημα ἐγράψαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 24 τεύχος τοῦ λήξαντος ἔτους.
 Δεπτομερείας θὰ ἀναγράψωμεν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἰς τὸ προσεχὲς
 τεύχος τοῦ «Ἐφημερίου». Διὰ τὸ ἐπίδομα τοκετοῦ λαμβάνεται παρὰ τοῦ

Τ.Α.Κ.Ε. μέριμνα διὰ τὴν ἐπιτυχῆ λύσιν καὶ τοῦ ζητήματος τούτου. — Ἱερομόναχον Θεοκ. Γ. Τὴν ἐπιταγὴν σας τὴν ἐλάβομεν καὶ σὰς ἀποστείλαμεν ταχυδρομικῶς τὰ ζητούμενα βιβλία. Τὸ «Ἡμερολόγιον» Φαρλέκα ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Ἱερῆς Συνόδου, ὥστε δὲν δικαιολογοῦνται οἱ φόβοί σας.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου, Τὸ μυστήριον τῆς ἀναγεννήσεως. — Ἄρχιμ. Στεφάνου Ματακούλια, Ἐκθεσι πεπραγμένων Φροντιστηρίου Ἐξομολόγων. — Κλέωνος Παράσχου, Τὸ νόημα τῶν ἑορτῶν — Χρυσοστόμου, Ὁ τέταρτος περὶ Ἱερωσύνης λόγος (Μικρ. Θεοδ. Σπεράντζα. — Βασ. Ἡλιάδης, Ἐνας γυναικῆος κόσμος. — Ἱερέως Γεωργίου Ἀγγελοπούλου, Τὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης. — Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Στὴν ἀκρόπολι τοῦ Μοναχισμοῦ. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Ἄς προσέχωμε. — Ἀναστασίας Περαιτικοῦ, Το α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου. — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγελικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους 1958. — Εἰδήσεις τοῦ ΤΑΚΕ. — Ἀλληλογραφία.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμνικόν, λειτουργικόν κ.λ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Παρακαλοῦνται τὰ Μητροπολιτικά Γραφεῖα, ὅπως ἐπιστρέφουν συμπληρωμένας τὰς κατὰ τρίμηνον ἀποστέλλομένας καταστάσεις μεταβολῶν τῶν Ἐφημερίων. Ἄνευ τῶν καταστάσεων τούτων εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐνημέρωσις τοῦ Περιοδικοῦ ἐπὶ τῶν γινομένων μεταθέσεων, διορισμῶν, θανάτων καὶ λοιπῶν μεταβολῶν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὅδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τ. Ρούτσης, Κοκκουλάκη 9, Ν. Χαλκηδόν.